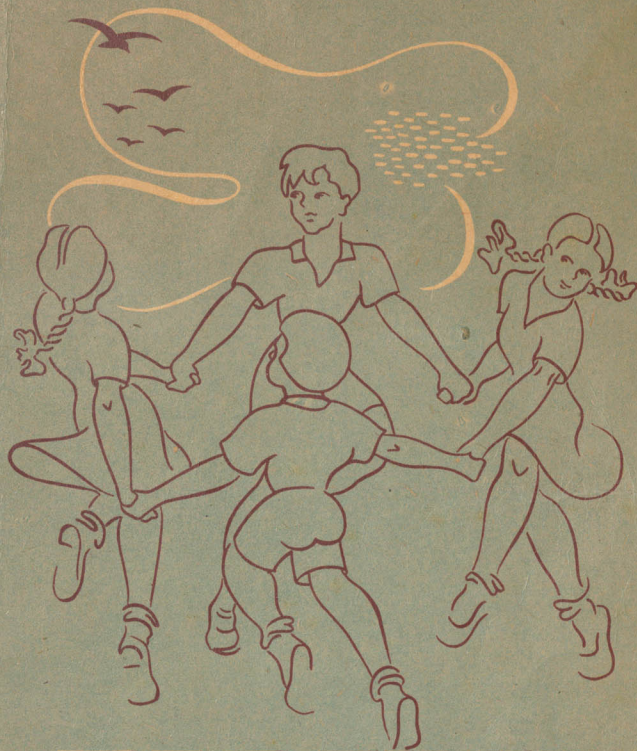

MARIA WIEMAN

ZABAWY RYTMICZNE

NAKŁADEM ROBOTNICZEGO TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ DZIECI

M A R I A W I E M A N

ZABAWY RYTMICZNE

KSIAZKA POMOCNICZA
DLA WYCHOWAWCÓW PRZEDSZKOLI,
ŚWIE TLIC DZIECIECYCH I NIŻSZYCH KLAS
SZKOŁY PODSTAWOWEJ

WYDAWNICTWO
ROBOTNICZEGO TOWARZYSTWA PRZYJACIOŁ DZIECI

M. Przyb. 4307

DRUKARNIA OMTUR
WARSZAWA • POLNA 34
B-19418

PRZEDMOWA

Wobec braku nauczycielek rytmiki, niejednokrotnie na terenie przedszkoli, szkół lub świetlic prowadzą ćwiczenia i zabawy rytmiczne osoby, mające do tego tylko częściowe kwalifikacje. Dla nich przeznaczony jest ten podręcznik, zawierający 25 zabaw rytmicznych, w formie opowieści ruchowych. Nieodzownym warunkiem, którego wymagać należy od nauczycielki, prowadzącej tego typu zajęcia jest: wrodzone poczucie rytmu, znajomość zasad muzyki i ruchowych ćwiczeń rytmiki metodą Dalcroze'a. Wycho-wawczyźnie przedszkoli, instruktorki wychowania fizycznego czy nauczycielki śpiewu mają do tego najwięcej danych. Ponieważ właściwe prowadzenie rytmiki wymaga specjalnego przygotowania muzycznego, a mianowicie improwizacji fortepianowej, wobec tego należy ograniczyć się do instrumentu perkusyjnego, z którego nie wydobędzie się melodii ale wyłącznie rytm. Lekki bębenek jednostronny z pałeczką lub tamburino najbardziej się do tego nadają. Przy niektórych ćwiczeniach potrzebna jest nie tylko zmiana rytmu, lecz także i dźwięku, zastosujemy wtedy instrument ewentualnie przedmiot o metalicznym brzmieniu.

Zabawy podane są w ten sposób, że po lewej stronie umieszczony jest opis (w formie takiej, w jakiej należy przekazać ją dzieciom), a po prawej akompaniament, czyli rytm oraz sposób zagrania (piano — cicho, forte — mocno, crescendo — stopniowe wzmacnianie, decrescendo — stopniowe osłabianie, accelerando — stopniowe przyspieszanie, rittardando — stopniowe zwalnianie, staccato — wrywanie). Aby ożywić trochę monotonię akompaniamentu bębienka, do każdej opowieści wprowadzamy melodię w postaci piosenki, łatwej rytmicznie, którą z kolei można wykorzystać do ćwiczeń czy zabaw rytmicznych, podanych w podręczniku czy też na ich wzór przez nauczycielkę komponowanych. W przedszkolu opowieść ruchowa, dostosowana tematem do ośrodka zainteresowania może zastąpić ćwiczenia gimnastyczne. To samo dotyczy niższych klas szkół powszechnych, gdzie przepró-

wadzi je najlepiej nauczycielka gimnastyki lub śpiewu, przeznaczając 15 — 20 minut ze swej lekcji na wyrobienie poczucia rytmu u dzieci drogą tychże właśnie zabaw.

Osoby, obdarzone większą inwencją mogą według podanych wzorów tworzyć nowe opowieści, czerpiąc treść z bajek, czytanek czy piosenek.

Przy układaniu rytmów należy zawsze pamiętać, że łatwiejszy dla dziecka jest rytm dłuższy, a więc dłu — czterotaktowy, ale prosty (w początkowym okresie ćwiartki, ósemki, potem wprowadzić półnuty i szesnastki), niż rytm, w skład którego wchodzi nuty z kropką, synkopy lub pauzy. Dobrze jest wykorzystywać frazy rytmiczne, znane dzieciom z piosenki, dodanie tekstu słownego ułatwi zapamiętanie rytmu.

Spis rzeczy podaje zabawy, łączące się ze sobą treścią, ale nie uwzględnia stopnia trudności, dlatego dla ułatwienia podaje podział na 3 grupy, zaczynając od zabaw najłatwiejszych:

Grupa I: Nr. Nr. 16, 17, 5, 18, 10, 11, 3, 1.

Grupa II: Nr. Nr. 24, 21, 2, 7, 25, 13, 6.

Grupa III: Nr. Nr. 19, 9, 15, 14, 8, 12, 23, 23, 22, 20.

Niejednokrotnie ostatnie punkty w opowieści są trudne, bardziej skomplikowane, przeprowadzając je z dziećmi młodszymi — należy z nich zrezygnować.

Maria Wieman

I. W sadzie

Opis zabawy

1. Dzieci idą parami do sadu, po drodze zobaczyły zajaczkę, chcą go złapać — rozbiegają się w różne strony, ale nic z tego — zajaczkę schował się i dzieci wracają do swojej pary, z którą spokojnie maszerują dalej.

Uwaga: Tę część zabawy należy kilka razy powtórzyć.

2. Dzieci wchodzią teraz pojedynczo do sadu i ścieżką idą jedno za drugim, spotykają po drodze ogrodnika i jego całą rodzinę, pracującą przy zbieraniu owoców. Witają się z nimi: gdy słyszą komendę „buzie!” — mówią „dzień dobry!” (w ry-

mie , „rece” — klaszczą w tym rytmie „nogi!” — skaczą w tym rytmie.

Uwaga: Te ćwiczenia następują w zmiennej kolejności, czasem jedno po drugim bezpośrednio; należy je przeprowadzić po marszu, biegu i podskokach.

3. Dzieci chcą pomóc ogrodnikowi w pracy, więc rozchodzą się po całym sadzie, zbierając do fartuszków i koszyczków leżące na ziemi jabłka i gruszki (pochylają się i prostują tak długo, jak słyszą rytm wolny i spokojny).

Uwaga: Nie przedłużać zbyt długo tego fragmentu zabawy.

4. Gdy mają już pełne fartuszki i koszyczki — biegną na oznaczone miejsce, gdzie wysypują zebrane owoce (robią to wtedy, gdy akompaniament przechodzi do biegu). Podskokami udają się w inną stronę sadu, gdzie znowu zbierają się do pracy.

Uwaga: Powtórzyć 3 — 4 razy tę część zabawy.

Akompaniament

Marsz w takcie 2/4 — przejście od ćwiartek do ósemek w takcie 2/4 powrót do ćwiartek.

Marsz w takcie 4/4, po zawołaniu „buzie!” (lub „rece”, „nogi!”), co powinno wypaść na ostatniej części taktu, należy zagrać silniej akcentowaną rytm: 4/4

Do biegu akompaniament w rytmie ósemek do podskoków w rytmie

W takcie 2/4 akcentować silnie pierwszą część taktu, ewentualnie poprzedzić ją odbitką, czyli: 2/4 itd.

Przejście do ósemek granych także w takcie 2/4

Zmiana rytmu na w takcie 2/4, a potem powrót do akompaniamentu początkowego — w N-rze 3

5. Dzieci idą teraz znowu pojedynczo za prowadzącym i na „hyc”, podskoczywszy na dwóch nogach w górę, zrywają jabłuszko, wiszące na gałęzi (ze skokiem obie ręce wyciągnąć w górę, gdyż łapią jabłuszko).
Uwaga: To ćwiczenie należy przeprowadzić po marszu, biegu i podskokach.
6. Dzieci spokojnym marszem przechodzą do altanki, tu siadają i uczą się piosenki „Sad” — Mayznera. Przy równoczesnym śpiewaniu — klaszczą jej rytm. Drugą część piosenki, poczynając od słów „Wiesz, co robić?” gdzie jest rytm łatwiejszy — realizują krokami. Dzieci dzielą się na dwie grupy z których: jedna pyta — druga odpowiada (przerobić to w śpiewie, klaskaniu i chodzeniu). Pamiętać o zmianie ról.

W takcie 2/4 ćwiartki (potem ósemki i) po zawołaniu „hyc”, które przypada na drugiej części taktu, należy zagrać rytm 2/4 silnie zaakcentowany.

Patrz: Zbiór piosenek.

rytmiczna oparta na tym rytmie. Każde z dzieci na trzcinową skakankę.
Takt I i II galopem na pierwszej cz. taktu przeskok przez skakankę i dalej biegiem 4 kroki (4 ósemki), zatrzymując się na końcową ćwiartkę.
Takt III i IV — jak wyżej.

Takt V i VI — obrót na miejscu na palcach w prawo.
Takt VII i VIII — obrót na miejscu na palcach w lewo.
Takt IX i X — 4 skoki obunóż przez skakankę.
Takt XI i XII — 4 przeskoki z nogi na nogę (prawa z przodu, lewa z tyłu).
Takt XIII i XIV — cały rytm wybijany skakanką o podłogę.

2. Wiatraki

Opis zabawy

1. Dzieci tworzą wiatraczki (po czworo podaje sobie prawe ręce, tworząc krzyż z prawej ręki). W każdym wiatraku wyznacza się majstra.

Wiatraki obracają się spokojnie na wyznaczonym miejscu, gdy zrywa się wichura — wiatraki rozlatują się (dzieci rozbiegają się w różne strony). Wiatr uspakaja się, majster reperuje wiatrak (te same dzieci wracają na swe miejsca, podając prawe ręce) i puszcza w ruch. Gdy wiatr ucinie zupełnie (akomp. milknie) — wiatraki zatrzymują się.

Uwaga: Poszczególne fazy zabawy następują po sobie w zmiennej kolejności, czas trwania zmienny.

2. Zmielone zboże ładują w worki i wynoszą na fury (dzieci idą ciężko, schyłone nisko). Konie ruszają naprzód, ciągnąc naladowane fury (dwoje dzieci z przodu — to konie, z tyłu — furmani). Słysząc „prrr” — konie stają i grzebią nogą, dopóki nie wróci rytm jazdy.
3. Dzieci uczą się piosenki „Dwa wiatry”, a) przepiewanie piosenki, b) klaskanie jej rytmu, c) realizacja rytmu krokami (grupę należy wykonywać jako galop tzn. przeskok z nogi na nogę), d) zabawa

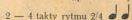
Akompaniament

Przerwa w muzyce.

Po zawołaniu „prrrr” należy zagrać

Patrz: Zbiór piosenek.

3. W lesie

Opis zabawy

1. Dzieci wyjeżdżają z miasta pociągiem na wycieczkę do lasu. Kilko dzieci (6 — 8) ustawia pociąg, kładąc ręce wzajemnie na ramionach. Pociąg najpierw nabiera tchu, więc stojąc w miejscu dzieci wykonywują lekkie półprzysiady, czemu towarzyszy „szu-szu-szu-szu”, poczem dopiero rusza w drogę. Gdy muzyka ścisza i zwalnia — pociąg wjeżdża na stację.
Uwaga: Można powtórzyć tę część zabawy kilka razy, nim dzieci dojadą do celu swej podróży.
2. Dzieci ustawiają się parami i ze stacji idą przez wieś do lasu. Wszystko je ciekawi, wszystko interesuje — to też co jakiś czas słychnąć „a to co?” (reka wskazuje przedmiot zainteresowania). Dzieci dają to za pytanie, usłyszawszy zmianę rytmu, dla łatwiejszego odróżnienia — granego na instrumencie metalowym.

Uwaga: To samo należy przeprowadzić po biegu.

3. Dzieci pojedynczo wchodzą do lasu idąc wąską ścieżką „gęsiego”, gdy usłyszą groźny huk — (pewno drzewo podcięte

Akompaniament

Początkowy akompaniament jest powolny i ciężki — stopniowo accelerando i po osiągnięciu dużej szybkości rittardando, powrót do pierwszego tempa i przerwa. Da capo al fine.

Rytm 2/4 grany dość mocno, w momencie zupełnie dowolnym

wprowadzić rytm 2/4

na który dzieci jak echo odpowiedzą swoim „a to co?” powiedzianym w tym samym rytmie, czyli jakby

przesuwając tę grupę nut

z I cz. taktu na II-gą. Zamiast akompaniamentu w ćwiartkach takt 2/4 wypełniamy, reszta — bez zmiany.

Rytm 2/4 — w momencie dowolnym należy dać jedno uderzenie 2/4

przez drwali zwalilo się) — przykucają nizinio. Pozem znowu posuwają się naprzód. *Uwaga:* Celem zmuszenia dzieci do baczniejszej uwagi, można wprowadzić tutaj również zapytanie: „a to co?” Wtedy dzieci, zależnie od słyszanego rytmu i wysokości słyszanych dźwięków — odmienne reagują.

4. Dzieci chcą rozpaść ognisko na polance, siekierkami (splicione dłonie) zaczynają ściąć suche gałęzie (nogi w rozkroku, ostre ostre siekierką na wysokości ramion), a teraz uschnięty krzak jałowca (mocny ruch tuż nad ziemią, z prawej ku lewej — kolan nie ugiąć). Uderzenie siekierką „trrrach” powinno wypaść na I cz. taktu a na drugą tylko zamach z równoczesnym wyprostowaniem i lekkim skrzętem tułowia w prawo.

Uwaga: Ponieważ ćwiczenie jest męczące, więc nie przedłużać go zbyt długo.

5. Dzieci rozchodzą się po lesie, zbierając suche gałęzie i szyszki, potrzebne na rozpaśćkę (z pierwszym krokiem pochylenie, z drugim — wyprost) patrz zab. „Nad rzeką” lub „W sadzie”. Gdy koszycki już są pełne — biegną na środek polanki i tu rzucane — na stos zebrane gałęzie.

Uwaga: Tę część zabawy powtórzyc 3 — 4 razy.

6. Dwoje wybranych dzieci będzie płomykami, podają sobie ręce i przykucają nizinio, jakby ich wcale nie było. Pozostałe dzieci otaczają je kołem i, opierając dłonie o kolano — dmuchają na rozpalające się ognisko. Płomyki powoli podnoszą się i w chwili, gdy akompaniament przechodzi w rytm

 — podskokami obracają się na miejscu, zewnętrzne ręce podniesione do góry. Pozostałe dzieci tańczą podskokami w kole. Gdy akompaniament stopniowo sycza się — płomyki gasną tzn. wracają do przysiadu, a dzieci znowu próbują rozdmuchać ognisko (co jest zarazem ćwiczeniem wydechowym).

7. Dzieci siadają i uczą się piosenki „W lesie” klaszczą i chodzą w jej rytm. Dzielą się na dwie linie, stojące naprzeciw siebie lecz mijanego — klaskaniem rytmu w ten sposób, że na każdą linię przypada tylko jeden takt, to samo ćwiczenie przeprowadzić, realizując rytm krokami.
8. Zabawa w „wiewiórki”. Jedno z dzieci wybrane na gajowego staje na uboczu, po-

Powrót do tempa narszu.

Rytm 2/4 staccato, bez specjalnych akcentów.

Rytm 2/4

Rytm 2/4 z wyraźnym zaakcentowaniem I cz. taktu.

Przejście do rytmu 2/4 po 4 taktach powrót do poprzedniego akomp.

Akompaniament w rytmie 2/4 zupełnie piano-crescendo, a dając forte, zmienić rytm na — po 8 taktach decrescendo i powrót do piano.

Patrz: Zbiór piosenek.

zostałe dzielą się na dwie równe grupy, z których jedna — to drzewa (dzieci rozstawiają się w luźnej gromadce) z dziuplami (splicione ręce wyciągnąć przed sobą na wysokość ramion) — a druga to wiewiórki, które w nich mieszkają.

Wiewiórki skaczą lub biegają po całym lesie, gdy usłyszą ciężkie kroki gajowego, chowają się do najbliższej dziupli. Złapana wiewiórka zmienia rolę z gajowym.

Po pewnym czasie wiewiórki zmieniają miejsca z drzewami.

9. Powrót parami na stację i jazda pociągiem kończy całą wycieczkę.

Rytm 2/4 lub (często zmiany) w dowolnej chwili zagrać kilka (2 — 4) taktów wypełnionych — szesnastkami (ucieczka przed gajowym).

Patrz: Nr 1 tej zabawy.

4. Grzybobranie

Opis zabawy

1. Dzieci, stojąc w kole, słuchają rytmu

4/4 podkreślony dół wazpaczy na grzy-bu

Klaszczą ten rytm, powtarzając tekst słowny, następnie łączą klaskanie z równoczesnym marszem w tempie ćwiartek.

2. Dzieci podskokami wchodzi do lasu, sty-

sząc zmianę rytmu, przechodzą do spokojnego marszu, zbierając grzyby (patrz zabawa „W sadzie”). Szybki rytm biegu nakazuje zbiorcę wszystkich dzieci w określonym miejscu i opróżnianie koszyków. *Uwaga:* Tę część zabawy powtórzyc można kilkakrotnie.

3. Dzieci siadają i uczą się piosenki „Bal w lesie”, a) (prześpiewanie piosenki, b) klaskanie jej rytmu, c) chodzenie jej rytmu, d) św. rytmiczne parami w kole.

I takt — dokładna realizacja rytmu, na początek taktu dając galop tzn. przeskok z jednej nogi na drugą z wysokim odbiciem.

II takt — zwrot do swojej pary twarzą

i klaskanie rytmu w jej ręce itd. w tej samej kolejności przez następne 6 taktów.

IX takt do XII włącznie: każda para zamyka kółeczko i na miejscu obraca się, wykorzystując dokładnie rytm piosenki.

Akompaniament

4/4

4/4

Klaszczą ten rytm, powtarzając tekst słowny, następnie łączą klaskanie z równoczesnym marszem w tempie ćwiartek.

2. Dzieci podskokami wchodzi do lasu, sty-

Rytm 2/4 skoczenie i wesolo.
Rytm 2/4

Rytm 2/4

Patrz: Zbiór piosenek.

Po kilkakrotnym powtórzeniu tego ćwiczenia przy akomp. melodii tej piosenki — przejść do akompaniamentu bębna, utrzymanego w tym samym rytmie.

Takt XIII — jak takt I.

Takt XIV — jak takt II itd. do końca piosenki.

4. Zabawa w „ptaszki”. Dzieci dzielą się na szereg małych kółeczek. Każde kółeczko — to gniazdko ptaszków: tu siedzą wróble, tam skowronki czy kukulki (dzieci wybierają sobie same nazwę ptaków). Na uboczu staje jedno dziecko wybrane na jastrzębia. Wywołane ptaszki opuszczają gniazdko, fruwać dowolnie w różne strony, gdy słyszą

groźne, mocne uderzenia, wracają czymprędzej do swego gniazda, gdyż jastrzęb stara się złapać uciekające. Złapane — zmienia rolę z jastrzębiem, który zajmuje jego miejsce w gniazdku.

Uwaga: W czasie trwania zabawy mogą być wywoływane ptaszki z 2 lub 3 gniazd, albo „wszystkie ptaki”.

5. Ulica

Opis zabawy

1. Na ulicy ruch wielki, pojazdów co nie-miara!
Jadą samochody (szybki bieg na palcach, w rękach kierownica)
przemykają rowery (patrz zab. „Nad rzeką”)
to znowu w galopie przejeżdżają dorożki i wozy (prawa ręka trzyma bat i trzaska z niego — kolisty ruch nad głową, lewa — leje) lub idą ludzie pieszota.
Pośrodku stoi milicjant, który reguluje ten

ruch, ilekroć podniesie rękę do góry — to znak, że wszyscy zatrzymują się i stoją tak długo, dopóki opuszczeniem ręki nie zezwoli na dalszą jazdę.

2. Dzieci siadają i uczą się piosenki „samochód”. Klaszczą jej rytm, następnie na te tego rytmu dają kłaśnięcia 2 razy wolniejsze (tempo ćwiartek) potem 4 razy wolniejsze (tempo półnut). To samo ćwiczenie przerobią chodząc, następnie podział na linie lub koła z których każde realizuje inne wartości nut na te śpiewanej lub już tylko granej piosenki. Po kilku razach zachować rytm piosenki a melodię zmienić.

Akomp. w rytmie ósemek lub

Dla wywołania jastrzębia rytm szesnastek, granych mocno, dobitnie.

Akompianient

Rytm 2/4

Rytm 2/4 (staccato)

Rytm 2/4 grany mocno.

Rytm 2/4 spokojnie bez akcentów.

Muzyka milknie, a na znak milicjanta wprowadza się ponownie akompianient, kolejność rytmów powinna być przy tym zmienna.
Patrz: „Zbiór piosenek”.

6. Strażacy

Opis zabawy

1. Dzieci słuchają piosenki „Strażacy”, której treść posłuży nam jako temat do zabawy. Poszczególne dzieci wypróbują grę na trąbce.
2. Strażacy wsiadają do samochodów i odjeżdżają do pożaru (w rękach trzymają kierownicę, szybki bieg na palcach), na „stop” zatrzymują się i trąbią dwa razy

Uwaga: Ten fragment, ponieważ jest męczący, nie może trwać zbyt długo.

3. Po przyjeździe do pożaru strażacy stawiają drabinę i wdrapują się na nie (obie ręce trzymają drabinę, naśladowanie wchodzenia na jej szczeble przez wysokie unoszenie kolan, głowa do góry).
Po wejściu na dach, biorą węże gumowe i puszcza strumienie wody na ogień, czemu towarzyszy głośne syczenie.
Strażacy obracają się na miejscu dookoła (powoli, ostrożnie, by nie spaść z dachu! — ich kroki odpowiadają więc ćwiartkom, chodzącym na te granych szesnastek). Gdy muzyka milknie — oznacza to ugaszenie ognia poczem strażacy schodzą po drabinie na dół (kroki w miejscu bez unoszenia kolan, głowa tym razem opuszczona, by trafić łatwiej na szczeble).

4. Strażacy wsiadają do samochodów i wracają do garażu; jazda znacznie spokojniejsza niż w pierwszą stronę, nie ma bowiem takiego pośpiechu, po zawołaniu „stop” — zatrzymują się i klaszczą rytm poprzednio śpiewany 2/4 (patrz część 2 zabawy).

Uwaga: „Stop” powinno paść w różnych odstępach czasu, czasem raz po raz, co zmusza dzieci do kilkakrotnego powtórzenia rytmu, przy czym chcąc się przekonać, czy dzieci zapamiętały ten rytm dobrze — nie należy poddawać go na bębenu.

Akompianient

Patrz: Zbiór piosenek.

Ten motyw piosenki podać dzieciom w kilku tonacjach, dostępnych dla nich i po wprowadzeniu do nowej tonacji sprawdzić, jak śpiewają. Tym razem bieg odbywa się w tempie szesnastek. Na zawołanie „stop” dzieci śpiewają ten motyw w rytmie

Rytm 4/4 na te którego dzieci robią ruchy w tempie ćwiartek.

Rytm szesnastek, akcentować wyraźnie każdą pierwszą z grupy , co ułatwi dzieciom poruszanie się w rytmie ćwiartek. Powoli ściągać, wreszcie muzyka milknie zupełnie.

Rytm ósemkowy, po zawołaniu „stop”, co powinno wypaść na ostatniej części taktu, należy zagrać jeden raz rytm 2/4

7. W zimowy ranek

Opis zabawy

1. Dzieci idą (biegną, podskakują) w kole, na zawołanie „już” zatrzymują się, mówiąc i klaszcząc równocześnie

ni - na przęda już

Uwaga: Po kilkakrotnym powtórzeniu tego rytmu z tekstem, pozostawić tylko samo klaskanie. Jako końcowe osiągnięcie tego ćwiczenia — powinien być ten rytm wykłaskany dokładnie bez nauczycieli.

2. Dzieci podskokami wychodzą na śnieg skacząc w dowolnych kierunkach.

Na rozgrzewkę zaczynają rzucać w siebie śnieżkami (pochylając się, prawa ręka nabiera śniegu — pięść zamknięta — i wyprostowując się — rzuca — pięść otworzyć). *Uwaga:* Nie przedłużać zbyt długo tej części zabawy i po 4 — 8 taktach wrócić do podskoków.

3. Dzieci przypinają narty i pojedynczo posuwają się w kole, odpychając się kijkami, ćwiczą tzw. narciarski bieg płaski, gdy słyszą „zjazd” odpychają się równocześnie dwoma kijkami i zatrzymują się w przysiadzie (stopę zsunięte, kijki pozostawiono poza sobą). Dzieci pozostają w tym ruchu tak długo, dopóki nie wróci poprzedni rytm, towarzyszący im przy biegu płaskim.

4. Dzieci siadają i uczą się piosenki „Narty” a) klaszczą jej rytm w ręce, b) następnie w ten sposób, że ćwiartki zaznaczają klaskaniem o kolana, c) realizują ten rytm w ten sposób, że ósemki biegną po linii koła a na ćwiartki wykonują 2 skoki obunóż, d) w ustawieniu parami takie ćwiczenie: po przebiegnięciu pierwszych 3 taktów (12 kroków) — zwrot do swojej pary i w jej ręce klasnąć 2 razy (4-ty takt), a po następnych 3 taktach biegu — zwrot do swej pary, podać obie ręce i wykonać 2 skoki, przy powtórzeniu ostatnich 4 taktów — zwrot do swej pary — 3 takty ósemek — w kółeczku i każde dziecko skacze w miejscu obunóż z klasknięciami.

Akompaniament

Rytm 4/4 a potem przejść do ósemek i w takcie 4/4.

Po zawołaniu „już”, które musi wypaść na ostatniej części taktu należy

zagrać rytm 4/4

Po zawołaniu „już” dać jeden takt pusty, który dzieci wypełniają klaskaniem wyżej podanego rytmu.

Rytm 2/4

Rytm 2/4 *uost rsoo*

Rytm 2/4

Rytm 6/8

Po zawołaniu „zjazd” przejść do rytmu 6/8 i po 2 — 3 taktach wrócić do poprzedniego rytmu.

Patrz: Zbiór piosenek.

Wszystkim tym ćwiczeniom towarzyszy melodia piosenki i akompaniament na bębenku.

8. Na ślizgawce

Opis zabawy

1. Dzieci biegną (podskakują) po całej sali, gdy słyszą rytm — zatrzymują się i, stojąc w miejscu klaszczą go ze słowami „ja-ki dzi-siaj mróz” tak długo, dopóki ten rytm trwa, poczym powróć do biegu lub podskoków.

2. Dzieci idą (biegną, podskakują) kółem, na zawołanie „hop” klaszczą wyżej podany rytm jeden raz, wracając do marszu (biegu lub podskoków).

3. Dzieci zakładają łyżwy i zaczynają się ślizgać (zwracać uwagę na kroki posuwiste i rozkołysany ruch ciała czyli pochylenie w kierunku nóg, która robi krok. Gdy dzieci słyszą jedno lekkie uderzenie (instrument metalowy) ewentualnie komendę „jaskółka” zatrzymują się na jednej nodze, unosząc drugą wstecz — ramiona wyciągnięte do boku.

Poczem ślizgają się dalej. Słyszac ciężkie uderzenie, ew. komendę „pistolet” — przyklękają nisko, wyciągając jedną nogę do przodu, ramiona w bok.

Uwaga: Czas trwania tych dwóch sztuk łyżwiarskich dowolnie długi. Bezpośrednio od jednej można przejść do drugiej.

4. Dzieci odpinają łyżwy i wracają do domu (marsz w przeciwną stronę) słuchając piosenki Mayznera „Zima”.
5. Dzieci siadają i uczą się tej piosenki. a) klaskanie rytmu przy równoczesnym śpiewaniu, b) realizacja tego rytmu krokami, c) zabawa oparta ściśle na rytmie tej piosenki.

Dzieci, ustawione trójkami, idą po linii koła, przez 2 pierwsze takty, robiąc rytm przez następne 2 takty w zamkniętych kół-

Akompaniament

3/4 potem przejść do ósemek i

, a dowolnej chwili wprowadzić rytm 3/4 po kilkadziesiąt (4 — 8 taktów) i, z-

graniu wrócić do rytmu 3/4 lub 3/4

lub 3/4 Następnie po zawołaniu „hop” zagrać

rytm 3/4 — jeden raz, a w końcowej fazie tego ćwiczenia — po zawołaniu „hop” dać jeden takt pusty, który dzieci wypełniają klaskaniem.

Rytm 12/8

W dowolnej chwili dać jedno uderzenie w przedmiot metalowy, ew. poprzedzić je zawołaniem „jaskółka”.

Powrót do rytmu jak wyżej. W dowolnej chwili dać jedno uderzenie ciężkie ew. poprzedzić je zawołaniem „pistolet”.

Patrz: Zbiór piosenek.

lęczkach biegają w prawą stronę

poczem 2 takty bieżną w lewą stronę, teraz otwierają kółeczka, stojąc znowu obok siebie

bie klaszczą rytm następujących 2 taktów

podają sobie w dole ręce i kołyszą się w miejscu, przenosząc ciężar ciała z prawej nogi, odstawionej do przodu, na lewą nogę stojącą z tyłu w rytmie (obie ręce mają swobodny wymach w górę i cofnięcie do tyłu. Zwrócić uwagę na podnoszenie i opuszczanie głowy).

Środkowe dziecko z każdej trójki przebiega przestrzeń, dzieląc go od następnej trójki — boczne pozostają na miejscu.

Po zmianie miejsca przez środkowe dziecko, wraca kołysanie (patrz wyżej) z tą różnicą, że skład trójki zmienił się i ponowna zmiana miejsc (patrz wyż.).
Uwaga: Rozkołysanie ma na celu jakby nadanie rozmachu dziecku wybiegającemu. Należy pamiętać, by powtarzając tę zabawę w środku znalazło się inne dziecko.

9. Sklep z zabawkami

Opis zabawy

1. Dzieci siedzą w kole i słuchają, jaka dziś będzie zabawa:

Dzieci, powtarzając te słowa, klaszczą rytm, początkowo wszystko w swoje ręce a następnie parami tak, by uderzenie dłuższe i mocniejsze, tzw. ćwiartki, zaznaczyć kląśnięciem w ręce swojej pary.

2. Dzieci parami rozbiegają się po sali, gdy słyszą klaskany przed chwilą rytm, zatrzymują się i klaszczą w umówiony sposób.
3. *Uwaga:* Po kilkakrotnym wprowadzeniu tego rytmu po biegu, powtórzyć to ćwiczenie po podskokach.
3. Dzieci dzielą się na kilka grup, z których każda przedstawia znajdującą się w sklepie zabawkę:

Akompaniament

Rytm 4/4

przy czym każdą ćwiartkę akcentować trochę mocniej.

Rytm niezbyt szybki (ósemek i w dowolnej chwili przejść do rytmu

4/4 powtórzywszy go 4 — 6 razy, powrót ósemek lub

tu są *piłki* (równoczesna ilustracja rytmiczna), które się świetnie odciążają od podłogi (dzieci skaczą obunóż w dowolnym kierunku, stale w poddawany rytmie

tu *pacjaci*, które pociągane za sznurek także skaczą, ale inaczej niż piłki (patrz: zabawa „Cyrek”)
z tu znowu króliczki skaczące na 4 łapkach

(obie ręce = , obie nogi =)
tam *samochody* (szybki bieg na palcach, trzymając w rękach rowerowicę) i *kolęgi* (kilkooro dzieci, stojąc jedno za drugim, trzymają ręce wzajemnie oparte na ramionach, prowadzące dziecko — maszynista ma ręce lekko ugięte w łokciach, pięści nacisknięte, w czasie jazdy wysuwa ręce do przodu i cofa je wstecz a dalej *koniki rower* (patrz zab. „Nad rzeką”) i *lalki*, które nakręcone potrafią nawet tańczyć.

Zabawki są wywoływane w różnej kolejności, bo do sklepu przychodzą klienci, żądając coraz to innej zabawki. Ta sama zabawka może być wywołana dwa razy z rzędu, co zmusza dzieci do większej uwagi, czy rytm jest grany.

4. Dzieci siedzą i słuchają jednej piosenki z cyklu „Zabawki”, klaszczą jej rytm, jeśli nie przedstawia specjalnych trudności — chodzą go następnie na tle tego rytmu (można poprzestać tylko na rytmie granym na instrumencie perkusyjnym) robią ćwiczenia rytmiczne w rodzaju podanych w zabawie: „Nad rzeką” lub „Cyrek”.

rytm 4/4 grany lekko i skocznie

rytm ćwiartek, grany mocno i dobitnie

Rytm 3/4

Rytm szesnastek

Rytm początkowo wolny i ciężki, stopniowo *accelerando*, po osiągnięciu tempa szybkiego — *ritardando* i powrót do początkowego rytmu.

Rytm grany mocno
Rytm ósemkowy — *staccato* —
Dowolny motyw tańeczny (zależnie od poziomu dzieci).

Uwaga: Gdy akompaniament danej zabawki cisza się — *staccato* — powrót na swe miejsce.

Patrz: Zbiór piosenek.

10. Wyprawa po choinkę

Opis zabawy

1. Dzieci zaprzęgają konie do sanek (dwoje dzieci z przodu, jedno z tyłu przykuca niżej) i ruszają do lasu po choinkę. Na „prrrr!” sanie zatrzymują się, a konie grzebią po 3 razy każdą nogą.

Akompaniament

Rytm 3/4 grany lekko

Po zawołaniu „prrrr!” należy zagrać 2 takty wypełnione ćwiartkami, poczem wraca pierwszy rytm.

Uwaga: Pamiętać o zmianie dziecka które siedzi w sankach.

2. Dzieci zakładają siekierki (spłecione dłonie) na ramie, idą przez las gęsiego. Kiedy znajdą ładną choinkę (słyszą wtedy zmianę rytmu) zatrzymują się i mówią „ciach”, uderzają siekierą w drzewo. Robotą trwa tak długo dopóki słychać mocne uderzenia, potem z siekierkami na ramieniu idą dalej.

Po kilkurazowym (2 — 3 razy) powtórzeniu, dzieci biorą choinkę na plecy i niosą ją, idąc ciężko w pochyleniu w stronę siana, tu zaprzęgają znowu konie (ustawione, jak w cz. I tej zabawy) i odjeżdżają do domu.

Uwaga: Dzieci zatrzymują się na ostatnie 2 takty piosenki, grzebiąc nogą na zmianę (jak wyżej).

3. Dzieci siadają i uczą się piosenki „Choineczka” a) klaszka jej rytm przy śpiewie, b) dzielą się na dwie grupy, z których jedna śpiewa pytanie — druga odpowiedź, c) to samo ćwiczenie, zastępując śpiew — klaskaniem, d) zamiast klaskania — chodzenie rytmu w 2 liniach, jedna realizuje pierwszą część piosenki, druga — drugą.

Rytm 2/4 bez akcentów

Rytm 2/4 grany mocno

Rytm 2/4 bez akcentów.

Rytm 2/4 grany ciężko.

Piosenka „Choineczka”, na tle której dzieci jadą w tempie ósemek, jak za pierwszym razem.

Patrz: „Zbiór piosenek”.

II. U kowala

Opis zabawy

1. Dzieci przyszły do kuźni, by pomagać kowalowi w robocie. Stały kołem twarzą do środka zwrócone i, postawiwszy nogi w rozkroku, ujęły ciężki młot (spłecione dłonie nad głową); spuszcza go teraz z zamachem na kowadło „buch”, poczym prostują się, unosząc młot do góry (kolan nie uginąć, łokie prostel).

Po pracy — podskokami rozchodzą się w dowolnych kierunkach, wracając do kuźni, gdy słychać ciężkie uderzenia młota.

Uwaga: Ponieważ ćwiczenie wykonywane w czasie pracy kowali jest męczące, nie należy go zbyt przedłużać.

2. Dzieci uczą się piosenki „W kuźni” a) klaskanie rytmu przy śpiewie, b) chodzenie rytmu pierwszych 8 taktów — klaskanie 8 następnymi stojąc w miejscu.

Akompaniament

Rytm 2/4

Rytm 2/4
powrót do pierwszego rytmu

Patrz: Zbiór piosenek.

12. Krasnoludki w kopalni

Opis zabawy

1. Krasnoludki, które służą na dworze królewcy Śnieżki, wybierają się do kopalni po węgiel. Kręcą wielką korbę (dzieci stoją w kole zwrócone twarzą do środka nogi w rozkroku, obie ręce ujęły korbę i zataczają przed sobą duże koło, buzie mówią „ru-tu-tu”.

2. Kiedy zjechały już na dół, zakładają na ramie kilofy i posuwają się wolno jedno za drugim.

Słysząc mocne uderzenia kilofa, zabierają się wszyscy do pracy: stoją przed wielką bryłą węgla, którą rozbijają na mniejsze kawałki (nogi w rozkroku i oburącz wykonują mocne uderzenie, przy zamachu lekki skręt tułowia w prawo — w momencie uderzenia wszyscy mówią „buch”). Trwa to do chwili zmiany rytmu, po czym z kilofami na ramieniu dalszy marsz naprzód.

3. Zajężdżają teraz wagoniki, na które krasnoludki ładują węgiel, nabierając go na łopate i sypią do wagoników (troje dzieci stojących jedno za drugim z rękami wzajemnie opartymi na ramionach — to jeden wagonik). Dziecko wykonywując pracę przy nabieraniu schyla się i prostuje w chwili zrzucania węgla.

4. Gdy wagoniki już są naladowane, krasnoludki popychają je po szynach w kierunku windy (dziecko, które pracowało przy nabieraniu węgla, opiera obie ręce na ramionach ostatniego dziecka z trójki i biegnie za nimi).

5. Wagoniki zatrzymują się przed windą, krasnoludki przechylają jej, wysypując całą zawartość, ujmują korbę w swoje ręce i wywindowują węgiel na powierzchnię ziemi (patrz cz. I tej zabawy).

6. Krasnoludki biorą na plecy worki z węglem i niosą je, idąc ciężko, noga za nogą.

7. Węgiel zostaje załadowany do samochodów ciężarowych i odwieziony na miejsce (dzieci trzymają w rękach kierownicę i biegną w kole).

Samochód zatrzymuje się, gdy muzyka milknie, jeśli jazda odbywa się przy akomp. piosenki — to zatrzymanie powinno wypaść z ostatnim jej taktem.

8. Dzieci siadają w kole i uczą się piosenki „W kopalni”, a) przespiewanie tej piosenki,

Akompaniament

Ciężki akompaniament w basie

4/4

Rytm 2/4 grany łież i wesoło.

Rytm 2/4 ciężko i dobitnie.

Rytm 2/4 lekko.

Rytm 2/4 schylają się podnoszą się

I z taktu grana mocno, II z taktu grana lekko.

Rytm 2/4

Akomp. jak w cz. I zabawy.

Rytm 2/4
Rytm 2/4
ewent. piosenka „Samochód”.
Patrz: Zbiór piosenek.

Patrz: Zbiór piosenek.

b) klaskanie jej rytmu, c) interpretacja rytmiczna tej muzyki utrzymana w charakterze całej opowieści; wprowadzić elementy przerabiane w zabawie, a więc praca kilofami, wrzaganie windy, noszenie węgla na plecach itp. określając ściśle, w jakich taktach występuje dany ruch, jakie ustawienie grupy itp.

13. Kot w 7-milowych butach

Opis zabawy

1. Dzieci słuchają rytmu:

klaskają ten rytm łącznie z podanym tekstem, następnie biegiem rozchodzą się po całej sali; słysząc podany wyżej rytm — zatrzymują się i klaskają go tak długo, dopóki nie odczucie się ponownie rytm biegu lub podskoków.

Uwaga: To ów należy przeprowadzić kilkakrotnie po biegu i podskokach, w różnych odstępach czasu i ze zmianą tempa.

2. Spośród gromadki wybiera się jedno dziecko, które zostaje kotem. Ponieważ ów kot ma 7-milowe buty, więc przez cały czas zabawy nie wolno mu biegać (chodzi w tempie ćwiartek na tle granych ósemek), chociaż z zadaniem jego jest wylapać wszystkie biegające myszy (pozostałe dzieci).

Należy pamiętać o tym, że myszy nie mają tutaj żadnej norki, gdzieby mogły schować się bezpiecznie. Każda dotknięta myszka odchodzi od zabawy i, stając na uboczu, czeka aż do końca. Ostatnia mysz — najzręczniejsza — zostaje w następnej zabawie kotem.

Uwaga: Jeśli zabawa przedłuża się zbyt długo — należy ją przerwać, ze względu na zmęczenie kota, ewentualnie zastąpić go kim innym.

3. Dzieci siadają i uczą się piosenki „Tańczowały myszki”, a) przepiewanie piosenki, b) klaskanie jej rytmu, c) przez pierwsze 8 taktów: klaskanie taktów I, III, V i VII a chodzenie taktów II, IV, VI i VIII przez następne 7 taktów podskoki a ostatni takt klaskany, d) dzieci ustawione są w kole

Akompaniament

Rytm 4/4 w dowolnej chwili przejść do wyżej podanego rytmu, który grany jest 4 — 6 razy, po czym następuje powrót

do rytmu 4/4 lub 4/4

Rytm 2/4 grany lekko, a na jego tle poddawać tempo ćwiartek, by ułatwić rytmiczne poruszanie się kota (akcentować co drugą ósemkę).

Patrz: Zbiór piosenek.

wiązanym w ten sposób, że co drugie dziecko jest odwrócone plecami do środka kola. Po przeklaskaniu 1 taktu dzieci podają sobie w kole prawe ręce, łączą się w ten sposób w pary i rytmem II taktu zmieniają miejsca z dzieckiem sąsiadującym z prawej strony (któ był zwrócony plecami do środka — stoi teraz zwrócony twarzą). Po przeklaskaniu III taktu — podanie lewych rąk i zmiana jak wyżej. itd. przez 8 taktów.

W drugiej części piosenki występuje przejście do podskoków

Takt IX — obrót z dzieckiem któremu podaje się prawą rękę przy czym 3 podskokami wraca się na swe miejsce.

Takt X — podanie lewej ręki taki sam obrót z drugim dzieckiem.

Takt XI — jak takt IX.

Takt XII — jak takt X.

Takt XIII — jak takt IX.

Takt XIV — jak takt X.

Takt XV — 3 podskokami każde dziecko posuwa się do przodu czyli jedne kierują się w stronę środka kola, drugie do ściany.

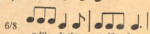
Takt XVI — klaskają wszystkie, stojąc w miejscu.

14. W naszym ogródku

Opis zabawy

1. W dzień wiosenny dzieci zabierają się do uprzątnięcia swego ogródka. Całą gromadką podskokami wychodzą z domu, widząc pełno zeschłych liści i śmieci — zbierają je

Rytm 6/8

a następnie bieżną w kąć ogrodu, wyrzucając wszystko na śmietnik.

Uwaga: Każda zmiana w zabawie jest zależna od zmiany rytmu i trwa dowolnie długo.

2. Po uprzątnięciu ogródka dzieci biorą łopaty i ścieżką pojedynczo idą kopać grządkę.

Rytm 12/8 tempo dość żywe

Słyszcz zmianę rytmu: „ko-

Rytm 6/8

pie-my-tu!" zatrzymują się (tworzą do siebie zwrócone) i rozpoczynają skopywanie swej grządki (z równoczesnym tupnięciem wbijają łopatę w ziemię — zwrócić uwagę na należyty chwyt rąk — poczem odrzucają ziemię łopatą — ruch odwrócenia łopaty). Po chwili idą dalej, mając łopatę oparte na ramieniu.

Uwaga: Tę część zabawy powtórzę 3 — 4 razy.

3. Spulchnioną ziemię trzeba zagrabieć (dzieci posuwają się kołem krokiem dostawnym, wewnętrzna noga rozpoczyna krok przy czym ramiona wykonywują swobodny ruch wprzód i wstecz). To samo powtórzą dzieci w przeciwną stronę (inna noga rozpoczyna krok).

4. Pozostało nam jeszcze zasnienie tych grządek, co robią także chodząc po linii koła w ten sposób, że na przemian raz prawą, raz lewą ręką nabierają garść nasion rzucając je na ziemię z równoczesnym pochyleniem w kierunku nogi rozpoczynającej krok (uzgodnić, że z krokiem lewej (wewn.) nogi wypada ruch lewej ręki do środka i odwrotnie. Co trzy kroki jest zmiana. Rzut nasion powinien wypadać na początek taktu.

Powtórzę to samo zmieniając kierunek.

5. Dzieci siadają i uczą się piosenki „W naszym ogródeczku”. Na tle tej piosenki klaszczą równo w tempie ćwiartek, akcentując pierwszą część taktu, potem dają kląśnięcie tylko na początek taktu. Chodząc akcentują tupnięciem i kląśnięciem początek taktu.

6. Zabawa „pszczoły do ula”. W ogrodzie stoi ul (połowa dzieci tworzy koło związane), w którym mieszkają pszczoły (druga część dzieci wchodzi do środka).

Jak tylko poczuli ciepło wiosenne, opuszczają ul i wylatują do ogrodu (ręce oparte na biodrach — to skrzydełka, którymi poruszają w czasie biegania, a buzie naśladują brzęczenie „bzz, bzz, bzz”), ale naraz nieoczekiwanie pojawia się jaskółka, która usiłuje złapać jaką pszczołkę. Kto zdąży schować się do ula (dzieci stojące w kole — przez podniesienie rąk do góry — ułatwiają wejście) — ten nie może być złapany.

Schwytana pszczołka zmienia rolę z jaskółką.

Uwaga: Pamiętaj o zmianie dzieci będących w kole.

akcentując silnie początek taktu, bo wtedy wypada u dzieci tupnięcie.

Rytm 6/8

Rytm 3/8

Patrz: Zbiór piosenek.

2/

cichu i lekko

2/4

mocne uderzenia

15. Na łące

Opis zabawy

Akompaniament

1. Dzieci zaprzęgają konie do furek (dwoje dzieci z przodu a jedno z tyłu, trzymają ich zewnętrzne ręce) i jadą na łąkę na siano-kosy.

Konie ruszają stępa (wysokie unoszenie kolan), słysząc „prrrr” zatrzymują się, grzebią 4 razy prawą nogą, 4 razy lewą, kiwają przy tym głową i ruszają dalej w drogę.

Teraz przechodzą w jazdę klusa (bieg z unoszeniem przednich kolan), a gdy już czują zapach łąki, śpieszą się tak, że zaczynają galopować. Wołanie „prrrr” pada niezależnie od tempa jazdy.

2. Wszystkie dzieci opierają kosy na prawym ramieniu i idą pomagać kosiarzom, gdy słyszą brzęk kos i one stają w małym rozkroku i od prawej strony ku lewej robią silne wymachy ramion (pięści zacisnięte) naśladujące koszenie trawy, przy każdym ruchu powtarzają „ciach”, co powinno wypaść na pierwszą część taktu.

Gdy akompaniament przechodzi znowu w łagodne tempo marsza, idą z kosami na ramieniu dalej.

Uwaga: Powtórzę tę część zabawy 3 — 4 razy.

3. Łąka skoszona i dzieci, odłożwszy kosy, podskokami rozchodzą się w różne strony, gdy akompaniament staje się coraz bardziej sycący i senny układają się w dowolny sposób na wypoczynek i zasypiają.

4. Przychodzi do dzieci Wesoły Duszek, który je ze snu obudzi. Chodzi cichutko na paluszkach i kogo dotknie ten wstaje i podając rękę idzie za Duszkim (pamiętać, że tylko Duszek ma prawo budzenia). Gdy już wszyscy wstali zamykają koło i tańczą wesoło w podskokach.

5. Siano trochę przeszło, należy je teraz zebrać i ułożyć w stogi: dzieci stoją w miejscu, wykonywują ruch, naśladujący grabienie (jedna noga w rozkroku, swobodne wymachy ramion wprzód, pięści zacisnięte). Następnie dzieci zbierają siano, stoją w miejscu (nogi w małym rozkroku) i schylają się ku ziemi (kolana nie uginają!) — podnoszą siano i rzucają je na stóg.

6. Dzieci siadają i uczą się piosenki „Rosną sobie kwiatki na łące”, następnie klaszczą jej rytm (dla dzieci młodszych druga część

Spokojne tempo ćwiartek w taktie 4/4, po zawołaniu „prrrr” należy zagrać 2 takty wypełnione grupą

Bieg w tempie ósemek, a następnie przejście do

Spokojny marsz nie ujęty w żaden określony takt, czyli nie ma akcentów. Przejście do wyraźnie zaznaczonego taktu 2/4

Powrót do akompaniamentu jak wyżej.

Rytm 2/4 po 8 taktach żywego tempa powoli ściszymy, wreszcie akompaniament zupełnie milknie.

Rytm 6/8 niebyst szybko tempo.

Przejście do rytmu 6/8

Rytm 6/8 na tle którego jest wykonywany ruch naprzód — w tył.

Akompaniament nadal ten sam, tylko trzeba silniej zaakcentować drugą część taktu, ponieważ wtedy wypada rzut.

Patrz: Zbiór piosenek.

piosenki — trafia itd. — może sprawić trudności, poprzestać wtedy tylko na klaskaniu pierwszej części) i chodzą. Po opanowaniu tego można dać dzieciom zabawę rytmiczną na tle tej piosenki. Np. dzieci ustawione są parami w koło i przez 6 taktów idą naprzód, realizując dokładnie rytm piosenki, następnie zatrzymują się i dzieci, będące w zewnętrzny (dużym) kole obiegają 8 krokami swą parę (2 dalsze takty) poczem wszyscy klaszczą rytm dwóch

następnych taktów a teraz skończy dzieci, będące od strony wewnętrznej (małe koło) obiegają swą parę (jak wyżej), kończąc tę część piosenki klaskaniem (jak wyżej). Na tle drugiej części dzieci wyko-

nywują podskoki w rytmie w ten sposób, że „małe koło” ucieka 4 podskokami, następnie „duże koło” dogania 4 podskokami, po czym każda para zamyka kółeczko, obracając się na miejscu 4 podskokami i kończąc całą zabawę wyklaskaniem rytmu:

16. Śpiący Wojtaszek

Opis zabawy

1. Dzieci podskokami rozchodzą się w różne strony sali, słysząc rytm „Woj-tek śpi!” kładą się w sposób dowolny na podłogę, leżąc tak długo, dopóki wesoły rytm podskoków nie obudzi ich ze snu. Uwaga: Dzieci, gdy akompaniament ścisza — chodzą sennie, powoli i dopiero wtedy układają się do snu, gdy zostaje wprowadzony rytm „Woj-tek śpi!”.
2. Dzieci siadają i uczą się piosenki „Wojtaszek” a) klaszczą jej rytm przy śpiewie, b) klaszczą 4 takty a ostatnie 2 takty zamaczają kiwaniem głową, c) chodzą rytm całej piosenki.
3. Na środku siada Wojtaszek, zamyka oczy — śpi. Dzieci dzielą się na 4 grupy:uchy, osy, pszczoły i baki. Wywołana grupa wybiega ze swego miejsca (ręce położone na biodrach wykonują mały ruch, jakby

Po kilkakrotnym przerobieniu tej zabawy na tle piosenki można dać akompaniament instrumentów perkusyjnych.

Akompaniament

Rytm 2/4 po kilku taktach zagranych wesoło i głośno, stopniowo ściszać i przejść do rytmu:

2/4 rittardando i powrót do rytmu (jak wyżej) granego znów w tym samym tempie i wesoło.

Patrz: Zbiór piosenek.

Rytm 2/4 przy biegnięciu każdej z grup
 Biblioteka Państwowa
 Ks. Ożęga Szkoła 1. Lb.
 w Lublińcu
 1970.

skrzydłami, buzie naśladować brzęczenie owadów), słysząc rytm zatrzymują się wokół Wojtaszka, powtarzając z równoczesnym kiwaniem głową: „Woj-tek śpi!”.

gdy usłyszą rytm „a tuś mi” uciekają na swe miejsce gdyż Wojtek obudził się i stara się złapać kogoś. Złapano dziecko zmienia z nim rolę.
 Uwaga: Kolejność wywoływanych grup musi być zmienna, czasem można wywołać 2, 3 lub wszystkie grupy.

w dowolnej chwili przejście do rytmu 2/4 a skończyć rytmem poczem akompaniament milknie. Pierwszy rytm wraca po zmianie Wojtaszka.

17. Zwierzyniec

Opis zabawy

1. Urządzamy wieś „Zwierzątkowo” zamieszkają przez różne zwierzęta, oto dzikie konie (równoczesna ilustracja muzyczna)

lwy i tygrysy,

kangury

rajskie ptaki

i żaby

Dzieci isłuchają rytmu:

4/4 co się dzieje co się dzieje w Zwiierzakowie

klaszczą ten rytm łącznie z mówionym tekstem.

Następnie idą kołem w tempie ćwiartek na zawołaniu „buzie” jeden raz mówią ten tekst w podanym rytmie, na zawołanie „ręce” — klaszczą go — „nogi” — krokami realizują ten rytm.

Uwaga: Te 3 rodzaje ćwiczeń następują po sobie w zmiennej kolejności i w różnych odstępach czasu, czasem te ćwiczenia następują bezpośrednio jedno po drugim.

Te same ćwiczenia należy przeprowadzić po biegu w tempie ósemek i po podskokach

2. Dzieci dzielą się na grupy, z których każda przedstawia inne zwierzęta, wychodzą one ze swych miejsc, słysząc przeznaczony dla nich rytm, gdy muzyka cichnie — wracają do siebie.

Akompaniament

Rytm 2/4 żywo i mocno grany

Rytm 2/4 ciężko

Rytm 2/4 staccato

Rytm 2/4 lekko

Rytm 2/4 staccato

4/4

Rytm 4/4 po zawołaniu, które powinno być umieszczone na ostatniej części taktu należy zagrać rytm

4/4

Rytm 4/4 lub 4/4 po zawołaniu wprowadzić rytm jak wyżej.

Akomp. patrz nr 1 w tej zabawie.

Uwaga: Kolejność wywoływanych grup powinna być zmienna (konie galopują, lwy i tygrysy chodzą na czworakach, kangury skaczą obunóż, ptaki — biegają leciutko, żeby skaczą na czworakach).

3. Dzieci uczą się piosenki „Niedźwiadki” a) przepiewanie tej piosenki, b) klaskanie jej rytmu, c) realizacja rytmu krokami, d) zabawa niedźwiadków:

Takt I—IV	— dzieci parami trzymają się pod rękę, idą po linii koła, robiąc 8 podskoków.
Takt V i VI	— każda para zamyka kółeczko i obraca się podskokami w prawo.
Takt VII i VIII	— obroty 4 podskokami w lewo.
Takt IX	— klaszczą rytm w swoje ręce.
Takt X	— klaszczą w ręce swej pary.
Takt XI	— klaszczą w swoje ręce.
Takt XII	— klaszczą o podłogę.

Patrz: Zbiór piosenek.

18. Deszczowy dzień

Opis zabawy

1. Dzieci idą kołem, gdy słyszą zawołanie „buzie” — zatrzymują się i mówią: „pa-da deszcz, pa-da deszcz od sa-me-go ra-na” w rytmie

ten sam rytm klaszczą, słysząc „ręce” lub wytapują na miejscu — gdy słyszą „nogi”.
Uwaga: Następstwo tych ćwiczeń jest zmiennie, poza tym należy je przeprowadzić po biegu i podskokach.

2. Połowa dzieci staje w rozrypcie — (środek pozostawić pusty — polanka) to są drzewa w lesie, a pozostałe podskokami uchodzą do lasu, skacząc w dowolnych kierunkach. Naraz — zrywa się straszna ulewa i dzieci chowają się pod drzewami (niski przysiad), przy czym należy zaznaczyć, że pod drzewem może się schronić tylko jedno dziecko. Gdy się wypogadza dzieci dalej skaczą po lesie.

Akompaniament

Rytm 4/4 po zawołaniu „buzie” (lub „ręce” czy „nogi”) należy zagrać temat dwutaktowy

4/4 przez dzieci realizowany.

Przejdźcie do ósemek i wprowadzanie wyżej podanego rytmu po wydanej komendzie. Przejdźcie do rytmu i jak wyżej.

Rytm 2/4 grany lekko i wesoło.

Przejdźcie do rytmu

Aż tu nadchodzi burza — słychać grzmoty, nikt nie chowa się wówczas pod drzewa, bo to niebezpiecznie — tylko każdy biegnie na środek polanki (dzieci kłękają na oba kolana, siadają w kłępcze, i pochylone nisko, z zasłoniętymi uszami przeczekują burzę).
Uwaga: Poszczególne części zabawy (pogoda, deszcz, grzmoty) następują po sobie w zmiennej kolejności.

3. Dzieci siadają i uczą się piosenki Mayznera „Deszcz”.
- a) Na tę tę piosenki dzieci realizują poszczególne wartości nut (ósemki czyli rytm piosenki, ćwiartki, półnuty i całe nuty).
- b) Przy wyższym stopniu umuzykalnienia dzieci — nuty te mogą być realizowane przez 4 grupy (linie, koła) równocześnie.
- c) Przy chodzeniu ósemek klaszczą równocześnie ćwiartki, następnie półnuty i całe nuty.
4. Zabawa oparta na treści śpiewanej piosenki: jedno dziecko wybrane staje na uboczu — to promyk słońca. Pozostała gromadka — to deszcz, zamieszkujący krainę pieprzu. Zaczyna padać deszcz (dzieci drobnymi krokami na paluszkach rozbiegają się w różne strony) — gdy zjawia się promyk słońca — wszystkie krople uciekają tam. „gdzie pieprz rośnie”, Zapłana kropelka zostaje także promykiem, będzie więc coraz więcej słońca, a coraz mniej deszczu.
Uwaga: Dla wyrobienia szybkiej orientacji dzieci — wywoływanie promyków powinno być dość częste.

5. Dzieci idą w kole rytm, podany w N-rze 1 tej zabawy, początkowo przy akompaniamencie muzyki, a następnie same. Dla ułatwienia przypomnieć dzieciom tekst słowny.

Rytm 2/4 w basie mocne uderzenia.

Patrz: Zbiór piosenek.

Dla ułatwienia — przy realizacji

grając piosenkę — należy akcentować tę ósemkę, na którą wypada krok (czy kłasknięcie).

Rytm 2/4

Akompaniament nagle milknie zupełnie.

1/4

19. Cyruk

Opis zabawy

1. Dzieci, siedząc w kole, słuchają krótkiego opowiadania na temat cyruka i występujących tam koni, dzikich zwierząt, popisowej jazdy na rowerach, linoskoczków, tancerzy, pajaców i żonglerów. Opowiadanie powinno być ilustrowane muzycznie.

Akompaniament

Patrz Nr 5

2. Zanim cyrk wędrowny przyjedzie — dzieci rozbiegają się, by wszystkim powiedzieć o tej nowinie —

Gdy dzieci wśród biegu usłyszą ten rytm, zatrzymują się i klaszczą tak długo, jak długo ten rytm trwa.

Uwaga: Ten sam rytm wprowadzamy i po podskokach.

3. Dzieci chodzą w kole rytm klaskany, powtarzając podane wyżej słowa.

4. Dzieci śpiewają piosenkę „Cyrk Tarabumba”, klaszczą jej rytm, następnie chodzą ten rytm, wyklaskując tylko dwa ostatnie takty, biorąc pod uwagę to, że ze względu na grupę

pełną mogą poprzednie takty przedstawiać pewną trudność do wykonania ruchowego.

5. Dzieci dzielą się na kilka grup, z których każda przedstawia występujące w cyрку: konie, dzikie zwierzęta itd.

Każda grupa występuje na arenę w momencie, gdy słyszy swój rytm. Kolejność wywoływanych grup powinna być zmienna.

Konie galopują dokoła areny. Dzikie zwierzęta chodzą ciężko na czworakach (nie opuszczając nóg na dół).

Rowerzyści jadą lekko (wysokie unoszenie kolan, ręce trzymają kierownicę).

Linokoczek idą ostrożnie, na palcach po nakręconej linii, jakby po linie, ramiona wyciągnięte do boku.

Tancerze posuwają się krokiem tanecznym, zaleźnie od słyszanego motywu tanecznego.

Pajace skaczą obunóż (rozskok — zeskok — z równoczesnym unoszeniem ramion do boku).

Zonglerzy mają piłki, które podrzucają do góry i z kłaśnięciem łapia w rytmie

2/4

(na „i” wypada kłaśnięcie) lub odbijają dwukrotnie o podłogę i łapia w tym samym

rytmie 2/4

Rytm 4/4

grany kilkakrotnie dla utrwalenia go w pamięci.

Akompianiem w rytmie ósemek po 2 — 4 taktach przejście do wyżej podanego rytmu, grając go trochę mocniej.

Akompianiem w rytmie po czym wprowadzenie rytmu wyżej podanego.

Rytm 4/4

(akcentować każdą ćwiartkę).

Patrz: Zbiór piosenek.

Mocno grany rytm utrzymamy

Ciężki akompianiem w rytmie półnut.

Rytm ósemek (staccato).

Lekko grane ćwiartki.

Dowolny motyw taneczny (16 taktów), dobrany stosownie do poziomu dzieci (krakowiak, polka, walc). Rytm ćwiartek, grany mocno i dobitnie.

Rytm 2/4

staccato.

grany lekko,

Każda grupa wraca na swoje miejsce, gdy akompianiem cichnie.

Uwaga: Po kilkakrotnym wywołaniu każdej grupy — ogólny marsz kolem przy śpiewie piosenki „Cyrk Tarabumba”, o ile to możliwe wprowadzić instrumenty perkusyjne, przy akompianiamie których cyrk rusza dalej na występy.

20. Hanka i promyki

Opis zabawy

Akompianiem

Patr: Zbiór piosenek.

- Dzieci uczą się piosenki „A psik” Mayznera, a) klaszczą jej rytm w czasie śpiewu, b) jeden takt śpiewają, drugi klaszczą (naprzemiennie), c) śpiewają piosenkę, gdy słyszą „stop” przerywają głośne śpiewanie, snując dalej melodię w myśli, po zawołaniu „już” wracają do śpiewu.

Jeśli dzieci nie opuściły nic i nie zmieniły tempa — „spotkanie” powinno wypaść zgodnie z akompianiem nauczycielki, d) ćwiczenie, jak wyżej, zastępując śpiew — klaskaniem.

Uwaga: „Stop” i „już” powinny wypaść na ostatniej części taktu i w zmiennych odstępach czasu.

- Dzieci idą (biegną, podskakują) w kole, gdy usłyszą rytm „a-psik” zatrzymują się i jako echo (czyli z opóźnieniem jednolaktowym) powtarzają kichnięciem „a-psik”.

- Jedno dziecko siada pośrodku koła, to śpiąca Hanka; dzieci, otaczające ją kolem — to promyki, które na razie schowały się za chmurki (niski przysiad). Słyszac rytm

promyki wskazują ręką na Hankę, pytając: „a-to-co?” (odając dokładnie tempo zagranej muzyki), powtarza się to kilka razy, wreszcie w wesołych podskokach promyki zaczynają krążyć wokół śpiącej dziewczynki. Słyszac „a-psik” wszystkie rozpierzehają się, bo Hanka obudziła się i stara się złapać jakiś uciekający promyk. Jeśli udało się jej złapać kogoś — następuje zmiana ról.

Uwaga: Tempo powinno być zmiennie, by

i rytm musiały dzieci powtarzać ze zmienną szybkością.

Piosenka „Cyrk Tarabumba”.

Rytm 3/4 (potem przejść

do ósemek i w dowolnej chwili wprowadzić silnie akcentowaną

rytm: 3/4

Rytm 3/4 grany cicho (czasem raz po raz) wprowadzić rytm

3/4 (grany na dzwiecznym instrumencie) poczem albo wraca rytm ćwiartek, albo przejść do rytmu

granego cicho i lekko, skończyć rytmem 3/4 („a-psik”), poczem akompianiem milkiem aż do powrotu Hanka na swoje miejsce.

21. Marynarze

Opis zabawy

1. Za chwilę okręt wyruszy w drogę, trzeba ściągnąć liny z wysokich masztów. Marynarze idą kółem, na „hop” wykonują jeden skok z odbicia obunóż, przy czym ręce wykonują ruch ściągania liny w dół — to samo ćwiczenie należy powtórzyć po biegu.

W przeciwną stronę marsz kółem, słuchając rytmu

po-bie-g-nie-my do-o-ko-la uszy-scy ra-zem o tak na tle którego idą w tempie ćwiartek. Następnie stojąc w miejscu klaszczą rytm z tekstem „po-bie-g-nie-my do-o-ko-la uszy-scy ra-zem o-tak!”, po czym realizują ten rytm w ten sposób, że po 12 krokach biegu (3 takty ósemek)—skaczą w górę, ściągając linę na dół.

2. W czasie podróży — marynarze szorują pokład, trzymając szcztoki na kijach, wykonują rytmiczne ruchy, naśladujące szorowanie. Początkowo robią to na miejscu, a następnie w marszu, zaznaczając tupnięciem krok wewnętrzną nogą równoczesny z dośrodkowym ruchem rąk. To samo ćwiczenie należy powtórzyć w przeciwną stronę, by tupnięcie wypadło na drugą nogę.

3. Siedząc w kole śpiewają „Marsza marynarzy”: na tle tej piosenki klaszczą ćwiartki a następnie maszerują ze śpiewem.

4. Okręt zarzucił kotwicę, marynarze wsiadają po czterech do łodzi, by dostać się na brzeg (dzieci siadają na podłodze, jedno tuż za drugim, nogi w rozkroku, ramiona wyciągnięte do przodu trzymają wiosła). Na „już” rozpoczynają wiosłowanie, pochylając się do przodu i do tyłu — ręce wyciągnięte w przód lub ugięte w łokciach.

5. Po odbiciu do brzegu marynarze wyruszają w głąb tajemniczego łądu, idą gęsiego, ostrożnie po przez zarośla, z trzecim krokiem zatrzymując się i rozglądając dokoła. Gdy wychodzą na otwartą polanę gdzie jest jasno i wesoło — podskokami rozchodzą się w różne strony. Wracają w gęste zarośla, słysząc zmianę rytmu.

Akompaniament

Marsz w taktie 2/4, po zawołaniu „hop” należy zagrać jeden takt mocniej akcentowany. Bieg w taktie 2/4 — i na „hop” jak wyżej.

Rytm: 2/4

akcentując silniej ostatni takt.

W taktie 2/4

Patrz: Zbiór piosenek.

Po zawołaniu „już” — akompaniamen-
tu utrzymany w rytmie

6/8

na tle którego marynarze wykonują
ruchy wiosel.

W basie cichy akompaniament w ryt-

mie 4/4

Zmiana rytmu na

Powrót do rytmu ciężkiego

4/4

Uwaga: Te części zabawy należy powtórzyć
3 — 4 razy.

6. Marynarze siadają do łodzi (w tym samym składzie i na tych samych miejscach) i odpływają do okrętu.
7. Wejście na okręt po drabinkach linowych.
8. Marynarze zmęczeni odbytą wyprawą kładą się na pokładzie (sposób leżenia dowolny) i zasypiają. Na dźwięk trąbki grającej

rytm 2/4

Pod-ka- wiesz!

zrywają się wszyscy i stają na baczność.
Gdy trąbka milknie — kładą się ponownie.

Rytm jak wyżej, przy wiosłowaniu —
Nr 4.

(Patrz podobny fragment w zabawie
„Strażacy”).
Cichy i senny akompaniament (rytm
ćwiartek) w przeciwstawieniu do ży-
wo i głośno zagranej

rytmu 2/4

po czym wraca akompaniament jak
wyżej.

22. Rybki

Opis zabawy

1. Dzieci słuchają piosenki „Rybki” Mayznera, a) przepiewanie piosenki, b) klaskanie jej rytmu, c) realizacja rytmu krokami, d) zabawa rytmiczna oparta na tym rytmie. Każde z dzieci ma piłeczkę.

Takt I i II — dzieci z piłeczkami

biegną kółem.

Takt III i IV — stojąc w miejscu rzu-
cają piłkę i z klasknię-

ciem łapią (

rzut.

— klasknięcie,

złapanie) co po-
wtarza się dwukrotnie.

Takt V i VI — jak dwa pierwsze tak-
ty.

Takt VII i VIII — jak dwa następne.

Takt IX i X — jak takt I i II.

Takt XI i XII — stojąc w miejscu dwu-
krotne odbicie piłki
o podłogę i złapanie

(— odbija-

nie. — złapanie).

Takt XIII i XIV — jak takt I i II.

Takt XV i XVI — jak takt XI i XII.

2. Dzieci bawią się w łowienie ryb do sieci. Dwoje dzieci, trzymając się za ręce, staje na uboczu — to są rybacy (ich połączone

Akompaniament

Patrz: Zbiór piosenek.

ręce — to sieć). Pozostałe są rybami, pływającymi w morzu (swobodnie, lecz cicho poruszanie się biegiem w dowolnych kierunkach).

Gdy rytm muzyki zmienia się — wypływają rybacy, starając się zamknąć w swej sieci jaką rybkę. Żłwiona rybka (tzn. zamknięta w kółeczko) przechodzi na stronę rybaków czyli teraz łapać będą w trójkę itd.

Gdy sieć tworzy zbyt wiele dzieci, co utrudnia bieganie — należy tworzyć drugą, trzecią sieć itd.

Uwaga: Zabawę należy przerwać przed złowieniem wszystkich ryb, jeśli dzieci są zmęczone.

Rytm 2/4

Rytm 2/4

Powrót do rytmu 2/4

23. Nad stawem

Opis zabawy

1. Żabki wychodzą na spacer (skoki na czworakach), skaczą po całej łące — gdy muzyka milknie — żabki pozostają w przysiadzie, rozglądając się wokół, nagle zjawia się bocian usiłując złapać jedną z uciekających żabek. Która zładzy schować się do stawu — nie może być złapana. Złapana żabka zmienia rolę z bocianem.
2. Dzieci słuchają rytmu 4/4 z tekstem „ma-ła żab-ka sie-dzi tu” klaszczą ten rytm w ten sposób, że ostatnia część taktu jest zaznaczona kłanieniem o podłogę (dzieci przykucają przy tym). Dzieci podskokami rozchodzą się po całej sali, kiedy słyszą ten rytm — zatrzymują się i klaszczą, jak wyżej, tak długo, dopóki ten rytm trwa, potem powrót do podskoków.
3. Dzieci uczą się piosenki „Nad stawem” a) śpiewają, b) klaszczą rytm, c) chodzą ten rytm, d) zabawa rytmiczna. Dzieci ustawione trójkami na linii koła, jedno idzie przodem — 2 tyłem koło siebie, ręce wewnętrzne podane.
Takt I — IV — wszyscy biegną dookoła w tempie ósemek (16 kroków).

Akompaniament

Rytm 2/4 staccato w dowolnej chwili akomp. milknie, po czym wraca rytm wyżej podany lub

następuje zmiana: 2/4 kiedy na jednej nodze wyskakuje bocian.

Rytm 4/4 silnie akcentując ostatnią ćwiartkę.

Rytm 4/4 w dowolnej chwili przejść do rytmu

4/4

Patrz: Zbiór piosenek.

Takt V — dwojka przykuca, a przez ich podane sobie wzajemnie ręce — pojedyncze dziecko przeskakuje w rytmie

Takt VI — Dwojka przebiega 4 krokami naprzód ponad jedynkę pozostającą w przysiadzie.

Takt VII — Jak takt V.

Takt VIII — Jak takt VI.

Takt IX — Klaszczą w ręce stojąc w miejscu.

Takt X — Klaszczą o kolano.

Takt XI i XII — Jak wyżej.

Uwaga: Należy pamiętać o zmianie dziecka pojedynczego przy powtórzeniu zabawy.

24. Nad rzeką

Opis zabawy

1. Dzieci na rowerach jadą nad rzekę (bieg z wysokim unoszeniem kolan, ręce zgięte w łokciach trzymają kierownicę, postawa prosta, nie chować głowy w ramiona) po drodze spotyka ich przygoda — z wielkim hukiem pęka koło od roweru — dzieci zбираją się do reperowania, zakładają pompkę (lewa dłoń zamknięta, opuszczona do dołu — trzyma pompkę) i pompują (prawa ręka wykonywa ruch naśladowujący pompowanie — przy czym towarzyszy: pss, pss, co jest żarczem ćwiczeniem wydechowym po męczącym biegu). Gdy koło naprawione — dzieci jadą dalej.
Uwaga: Ten fragment zabawy można powtórzyć 2 — 3 razy.
2. Dzieci — przyjechały nad rzekę, zostawiają rowery i podskokami rozchodzą się po całej łące, słysząc zmianę rytmu, zaczynają zbierać kamienie i muszki (chodzą wolno, schylają się i prostują, lewa ręka zgięta w łokciu — to koszyczek, prawa ręka naśladowuje ruch zbierania i wkładania do koszyczka.

Akompaniament

Bieg w tempie ósemek grany lekko i staccato.

Mocne uderzenie wytrzymane w ciągu całej nuty,

i przejść do ćwiartek, których gramy nie więcej jak 3 — 4 takty —

potem następuje powrót do ósemek.

Wesoly akompaniament, utrzymany

w rytmie po ośmiu taktach na 2/4 przejść do ćwiartek, akcentując silnie początek taktu (pochylając się na pierwszą część taktu, prostując na drugą)

Zbrane skarby dzieci gromadzą w jednym miejscu np. pośrodku, dokąd biegna wszyscy, opróżniając swoje koszyki (ta zmiana następuje wtedy, kiedy dzieci słyszą zmianę rytmu). Dzieci w podskokach udają się znowu na poszukiwania.

Uwaga: Powtórz tę część zabawy 3 — 4 razy.

3. Teraz dzieci wybiorą kilka płaskich kamieni, którymi będą „puszczać kaczki na wodzie”, idą kolem jedno za drugim, prawa piastka zaciśnięta trzyma kamień, słysząc „już” — zatrzymują się i z rozmachem rzucają kamień przed siebie (po rzuceniu dłonie powinna być otwarta), patrząc na wodę „ile kółcezek udało się zrobić” stoją — obie dłonie oparte o kolana.
- Uwaga:* To samo ćwiczenie należy przeprowadzić po biegu i podskokach.

4. Dzieci zmęczone zabawą idą coraz wolniej, wreszcie kładą się na piasku (leżenie na plecach, nogi skierowane do środka koła) i zwrócone buzią do słońca — opalają się.
- Aby opalić się równomiernie dzieci będą odwracali się i słysząc lekkie uderzenie przechodzą do leżenia na brzuskach (buzie oparte na rękach).

5. Wypoczęte dzieci śpiewają piosenkę związaną z tematem z zabawą np. Rover — klaszcza jej rytm, realizują ten rytm krokami, na tło tego rytmu wykonywują proste ćwiczenie, mianowicie każde dłuższe uderzenie zaznaczają przysiadem.

Po przerobieniu tego ćwiczenia pojedynczo w kole, wykonują je parami, przy czym na przysiad robią zwrot do swej pary, podając jej obie ręce.

6. A teraz najprzyjemniejszy moment naszej wycieczki — kapiel! Dzieci całą gromadką ostrożnie, na paluszkach wchodzą do wody, dla rozgrzania rozpoczynają wzajemne ochlapywanie (luźne boczne wymachy ramion).

Po 8 taktach ćwiartek — 4 takty ósemek i

powrót do rytmu początkowego czyli

Spokojne tempo ćwiartek, ujętych w takt 3/4, po zawołaniu „już”, co powinno wypaść na ostatniej części

taktu, należy zagrać rytm 3/4

akcentując silnie półnutę, zgodnie z nią powinien nastąpić pierwszy rzut. Późem dowolnie długa pauza w muzyce. Po kilkakrotnym powtórzeniu (jak wyżej) zastąpić ćwiartki — ósemkami, by wreszcie przejść do rytmu

Powrót do spokojnego tempa ćwiartek, stopniowo ściszać, gdy muzyka milknie — dzieci kładą się. Po chwilowej przerwie akompaniament wraca — nadal cichy, i spokojny, w dowolnych odstępach uderzyć jedną półnutę z kropką (bo ciągle obowiązują takt 3/4) o jakiś przedmiot metalowy (dzieci zmieniły pozycję), grając w dalszym ciągu w tempie ćwiartek.

Uwaga: Można dać czasem kilka (2 — 4) półnut z kropką skolei, co zmusza dzieci do ciągłej zmiany pozycji.

Patrz: Zbiór piosenek.

Początkowo silnie akcentować takty z półnutą.

Pozostawiając rytm zupełnie bez zmiany — przejść z melodii tej piosenki do akompaniamentu na instrumentach perkusyjnych.

Akompaniament lekki

6/8 itd. na tle

którego dzieci idą w tempie

Po kilku taktach zmiana rytmu

6/8 , który grany sil-

Dzieci — idą znów ostrożnie trochę dalej itd.

Uwaga: Powtórzyc 3 — 4 razy.

7. Dzieci podskokami wychodzą na plażę, żeby wysuszyć kostiumy — słysząc zmianę rytmu, zatrzymują się i klaszczą tak długo, jak długo ten rytm trwa, — mówią przy tym: „jak mi-ło nam!”.

Powrót do podskoków.

Uwaga: Powtórzyc 3 — 4 razy.

8. Dzieci tworzą kolo wiązane i chodzą zgodnie z rytmem przed chwilą klasycznym, dla ułatwienia nogą powtarzać wyżej podany tekst.
9. Dzieci stajądą w kole i bardziej rytmicznie z pośród nich próbują chodzić ten rytm bez muzyki.
10. Powrót rowerami do domu (jak w 1-ej części zabawy).

nie nakazuje dzieciom zmianę w zabawie (ochlapywanie wzajemne).

Powrót do rytmu

6/8 konieczna zmiana w sposobie grania np. akompaniament bębena.

Akompaniament do podskoków tym razem w takcie 6/8 itd. tempo szybkie. Przejście do rytmu znanego dzieciom już

6/8 itd.

wraca rytm 6/8

Rytm 6/8 jak mi-ło nam

Akompaniament jak w 1-ej części zabawy.

25. Na lotnisku

Opis zabawy

1. Dzieci idą koleni, słysząc zawołanie „już” zatrzymują się i klaszczą rytm

9/8

mówiąc przy tym „samolot leci tam” na ostatnią część taktu wskazują prawą ręką lecący w górę samolot (głowy podnoszą się do góry).

Uwaga: To samo ćwiczenie należy przeprowadzić po biegu

i po podskokach

2. Dzieci przyszyli na lotnisko, gdzie stoi cała eskadra samolotów (dzieci przykucnęły niziutko, ramiona wyprężone do boku to skrzydła samolotów).

Słyszając warkot motorów — samoloty startują, podrywają się do lotu (szybki bieg na palcach, ramiona do boku, buzie naśladowują warkot motoru „wrrrr”), lądują wtedy,

Akompaniament

Rytm 3/8 po zawołaniu „już”, które wypada na ostatnią ósemkę należy zagrać rytm

9/8

Rytm 3/8

Rytm 3/8

Rytm 2/4 crescendo — forte — decrescendo — piano

gdy akomp. ścisza się wracając do przysiadu itd.

Uwaga: Nie należy tego ćwiczenia przedłużać ze względu na zmęczenie ramion.

3. Dzieci siadają w kole i uczą się piosenki „Samolot”, a) przespiewanie piosenki, b) klaskanie jej rytmu, c) ćwiczenia rytmiczne na tle tej melodii:

Takt I — dzieci klaszczą, stojąc w kole jedno za drugim.

Takt II — dzieci wykonywują do przodu 1 krok i skok na 2 nogi.

Takt III — jak I.

Takt IV — jak II.

Takt V — krok do boku wewnętrzną nogą i 2 skoki obunóż.

Takt VI — jak wyżej, robiąc krok zewnętrzzną nogą do ściany.

Takt VII — idą dokładnie naprzód po linii koła.

Takt VIII — klaszczą stojąc w miejscu.

Uwaga: Przy powtórzeniu od piątego taktu — to samo, zwracając uwagę, że w II volcie ostatni takt ma inny rytm.

Patrz: Zbiór piosenek.

Po kilkakrotnym przerobieniu tego ćwiczenia na tle melodii tej piosenki należy pozostać tylko przy akomp. bębena.

SPIS RZECZY:

	Przedmowa	str. 3
<i>Jesień:</i>	W sadzie	5
	Wiatraki	6
	W lesie	7
	Grzybobranie	9
	Ulica	10
	Strażacy	11
<i>Zima:</i>	W zimowy ranek	12
	Na ślizgawce	13
	Sklep z zabawkami	14
	Wyprawa po choinkę	15
	U kowala	16
	Krasnoludki w kopalni	17
	Kot w 7-milowych butach	18
<i>Wiosna:</i>	W naszym ogródku	19
	Na łące	21
	Spiący Wojtaszek	22
	Zwierzyniec	23
	Deszczowy dzień	24
	Cyrk	25
<i>Lato:</i>	Hanka i promyki	27
	Marynarze	28
	Rybki	29
	Nad stawem	30
	Nad rzeką	31
	Na lotnisku	33

ZBIÓR PIOSENEK

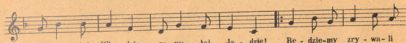
- Nr 1. W sadzie — Mayznera.
 „ 2. Dwa wiatry — Hławiczki.
 „ 3. W lesie.
 „ 4. Bal w lesie — Gnusowej.
 „ 5. Samochód.
 „ 6. Strażacy — Osserówny.
 „ 7. Narty — melodia ludowa.
 „ 8. Zima — Mayznera.
 „ 9. Zabawki
 piłka,
 pajacyk,
 lalka,
 króliki,
 konik,
 pociąg.
 „ 10. Choineczka — Wesółowskiego.
 „ 11. W kuźni — Niedzielskiego.
 „ 12. W kopalni — Churchill'a.
 „ 13. Tańczyły myszki — Rączki.
 „ 14. W naszym ogródeczku — melodia ludowa.
 „ 15. Rosną sobie kwiatki.
 „ 16. Wojtaszek.
 „ 17. Niedźwiadki.
 „ 18. Deszcz — Mayznera.
 „ 19. Cyrk Tarabumba.
 „ 20. A — psik! — Mayznera.
 „ 21. Marsz marynarzy.
 „ 22. Rybka — Mayznera.
 „ 23. Nad stawem — Siewierskiego.
 „ 24. Rowler.
 „ 25. Samolot.

1. W sadzie^{*)}

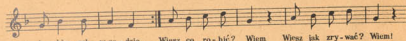
Żywo

Słowa E. Szymański
Muzyka T. Mayznera

1. Ja - siu, Ka - siu,
 2. Ja - dziu, Wła - dziu,

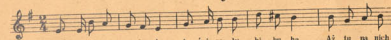
1. za - wo - taj Wła - dzie, za - wo - taj Ja - dzie! Bę - dzie-my zry - wa - li
 2. przynieś ko - szy - czek, przynieś far - tu - szek! Pój - dzie-my do sa - du

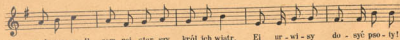
1. Ja - bta - szka w sa - dzie. Wiesz co ro - bić? Wiem Wiesz jak zry - wać? Wiem!
 2. no - zry - wać gru - szek. Wiesz co ro - bić? Wiem Wiesz jak zry - wać? Wiem!

1. Dwa ja - bta - szka do far - tu - szka a to trzy - cie zjem!
 2. Je - dna gru - szka do far - tu - szka a tę dru - ga zjem!

2. Wiatry^{*)}Słowa S. Buzurg-Zorontow
Muzyka Hławiczki

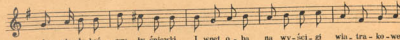
Tań - co - wa - ty wi - chry dwa i śpie - wa - ty hi hu ha Ai tu na nich

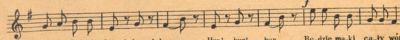
zgniewem wpadł sam naj - star - szy król ich wiatr. Ej ur - wi - sy do - syc pso - ty!

A bruć mi się do ro - bo - ty! hi hu ha, Wi - dzę wi - chry, nie przelow - ki

więc nie do - kuń - czy - ty śpiewki. I wnet o - ba na wy - ści - gi wia - tra - ko - we

krę - cą śmi - gi skrzyp! skrzyp! skrzyp. Hur! hur! hur. Bę - dzie ma - ki ca - ty wór.

^{*)} Piosenki oznaczone gwiazdką *) są za trudne dla dzieci w wieku przedszkolnym. Przeznaczone są do śpiewania przez wychowawczyńnię.

3. W lesie

1. Grzy-bek tu, grzy-bek tam. Ty go nie masz, ja go mam
2. Pa-proć tam pa-proć tu, zie-lo - nie-go dr-żo mchu
3. Ston-ko tam, księ-życ tu, jui nad-cho-dzi po-ra sru.

1. tu bō-rō-wik tam rydł, za-ję sko-czył hyc hyc hyc. hyc hyc hyc.
2. tu bo-rōw-ki a tam wrzos hup! hup! le-ci w daj mój głos. w daj mój głos.
3. Że-gnaj le-sie pe-ten kras bo do do-mu wra-cać czus. wra-cać czas.

4. Bal w lesie

Muz. Gmsowey

1. Wsta-rym le-sie bal nie la-da, gray-bōw ze-sza się gro-ma-da
2. Wsta-rym le-sie bal nie la-da, pan ma-cho-mor u-kłon skła-da
3. Wsta-rym le-sie bal nie la-da, pie-cza-rez-ka tań-czy bla-da

1. na-dę-bo-wej na-po-la-nie bę-dzie wiel-kie tań-co-wa-nie
2. przed-pur-chaw-ka przed-brą-ze-wa, któ- ra w tań-cu ki-wa-gło-wa
3. zry-dzem, któ-ry je-dną no-gą wy-ska-ku-je przed nie-bo-gą.

1-3. tań-czą kur-ki i ma-szusz-ki bo-ro-wi-ki i bed-fusz-ki

i ja-bym tak tań-co-wa-ta gdy-bym je-dną no-gę mia-ła.

5. Samochód

Trub-ka trą-bi mo-tar war-cry minie sa-mo-chód co sił star-czy

1. Sie-dem u-lie przebiegł w pędzie za chwi-locz-kę w ó-mu bę-dzie, w do-mu bę-dzie.

6. Strażacy

Muzyka Gmsowey

Trom-ro-to-tom, trom-ro-to-tom gdzieś tam wod-da-li

pa-li się dom w chę-mach zło-ci-stych pę-dzi już straż-drwo-ni i

tra-bi sy-gnał jej zmasz Trom-ro-to-tom trom-ro-to-tom nie
Trom-ro-to-tom trom-ro-to-tom nie

bój-cie się lu-dzie o-ca-li się dom. Po-żar na-da-cha
bój-cie się lu-dzie o-ca-li się dom. Le-ci z rur wo-da

pry-kry to gość wę-ży gu-mo-wych i dra-bin jest dość.
le-je się wkrug po-żar u-cie-ka, bo wo-dy się zląkł.

7. Narty

Słowa Kzenieńskieję
mel. ludowa

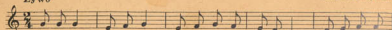
1. Jak nie by-fo tak nie by-to a dziś śnieg od-ra-na
2. Łaps za nar-ty Sta-szek, Lil-ka i bie-gna, na-sko-cznę
3. Bierz na rę-ce rę-ka-wi-ce i cza-pkę na-u-szy
4. Hup! jak ru-szć sko-cryć mu-szć zgo-rez-ki do-ł-ka
5. Na-sy-pa-to mu się śnie-gu za koł-nierz i wo-cry.

1. kaź-da drúz-ka kaź-da gór-ka śnie-glem za-sy-pa-na.
2. la-da chwil-ka, la-da chwil-ka sko-ki się róz-w-po-cznie.
3. kto rwin-niej-sze, kto zgrab-niej-sze da-wać bę-dzie su-sy.
4. kray-kuń! Sta-szek Nie-zgra-bia-szek i fi-kuń! ko-zioł-ka.
5. Nie mó-wi się „hup!” ko-le-go, pó-ki się nie sko-czy.

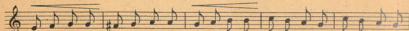
8. Zima

Stowa E. Szymanaki
Muzyka T. Mayzera

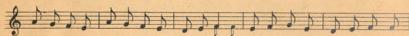
Żywo

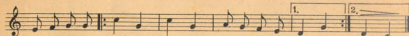
1. Fin, fin, fin, gwizdź wiatr, gwizdź wiatr na ca-ty śwint. Le-ci, le-ci
2. Pa-da śnieg, pa-da śnieg, pa-da no-cą! we dzie. Ty-le śnie-gu
3. Trach, trach, trach, trzeczny mróz, jak u - padniesz bę-dzie guz. Oj chu-cha-ja

1. przez za-go-ny, tań-czy wko-to jak sza-to-ry. A-ni wia-tru, a-ni zi-my
2. na-pa-da-to, wszę-dzie czy-sio, wszę-dzie bia-to. A-ni śnie-gu, a-ni zi-my
3. wrę-ce lu-dzie tu-plą: tup, tup, tup, po gru-dzie. A-ni mro-zu, a-ni zi-my

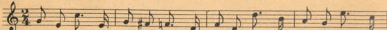
1. my się wca-le nie bo-1-my, bo na wiatr, na wio-te-rek ty masz fu-tro
2. my się wca-le nie bo-1-my, bo na śnie-gu ka-dy wszę-dzie ra-na, nacz-kach
3. my się wca-le nie bo-1-my, bo na lo-dzie jest u-cie-cha, gdy tyi-wa-mi

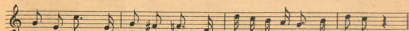
1. ja sze-to-rek. Hu-hal Hu-hul Nie-choj so-bie dma-cha dnu-cha.
2. Jeł-dzić bę-dzie. Oj da-da-na, śnie-go po ko-la-na la-na.
3. mo-żna je-chać. Wle-wo, w pra-wo mknie-ny so-bie żywa-wo żywa-wo.

PIEKĄ

9. Zabawki

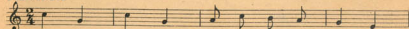

Tak mi dzi-siej jest we-so-to chce wzięć tań-czyć ska-kać wko-to.

Achl to ja-kaś dzi-wna si-ta w pi-tecz-kę mnie za-mie-ni-ta.

PAJACYK

Fik mik! Fik mik! nie po-trze-ba sznur-ka

ma-ty, ży-wy pa-ja-cyk ska-cze jak wie-wór-ka.

LALKA

A ta lal-ka to Kry-styn-ka ślicz-nie pol-kę tań-czy
Za-wsze uś-mie-chnę-ta min-ka kto chce nie-chaj pa-trzy.

La la la la la la la la la la la la la la.

KRÓLIKI

1. Ma kró-lik sza-ry ta-pek do pa-ry
2. Ma usz-ka dłu-gie, je-dno i dru-gie
3. Kar-mię go aże-ci wkuł-ku na tra-wie
4. Kró-lik wy-ja-da z rą-czek ta-ska-wie

1. Raz dwa, raz dwa, ta-pek do pa-ry.
2. Raz dwa, raz dwa, je-dno i dru-gie.
3. Trus, trus, trus, trus, wkuł-ku na tra-wie.
4. Chrum, chrum, chrum, chrum, z rą-czek ta-ska-wie.

1. Raz dwa, raz dwa, ta-pek do pa-ry.
2. Raz dwa, raz dwa, je-dno i dru-gie.
3. Trus, trus, trus, trus, wkuł-ku na tra-wie.
4. Chrum, chrum, chrum, chrum, z rą-czek ta-ska-wie.

KONIKI

Stowa R. Z.
Muzyka T. Mayzera

Żywo

Ja-nek lej-ce i buł-ma więc za-bu-wa, że to hul

Ko-nik bry-ka ko-nik rzy tu-pu tu-pu tu-pu hi hi hi hi hi.

POCIĄG

Muzyka J. Maklakiewicza

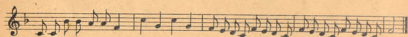

Po - cią-g sa - gie tchu na - bie - ra, tchu na - bie - ra
 1. ru - sza zwol - na pę - dzi to - raz pę - dzi te - raz Hej! je - dzin - my

Po - cią-g du - dał, po - cią-g brzę - cący, po - cią-g brzę - cący Oj nie zmcę - czył?
 2. te - raz sta - nął, ciał się zmcę - czył, ciał się zmcę - czył?

1. w kraj da - le - ki po - przez gó - ry, po - przez rze - ki 1. 2. Pędzi pociąg co ma tchu,
 2. się on wca - le stał kró - ciut - ko, pę - dzi da - lej.

pędzi pociąg co ma tchu na bok z drogi fu fu fu fu fu fu fu fu fu fu fu fu fu fu fu fu.

10. Choineczka

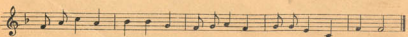
Muz. Wesołowski

1. A gó - zie - zes - cie zna - le - żili tę cho - i - necz - kę
 2. A co wle - sie ro - bi - ta ta cho - i - necz - ka,
 3. A ja - keś - cie zra - ba - li tę cho - i - necz - kę,
 4. A ja - keś - cie przy - wie - żili tę cho - i - necz - kę,

1. tę cho - i - necz - kę? Da - le - ko w leś - nej gę - bi wśród dę - bów
 2. ta cho - i - necz - ka? W su - kien - kach śnież - nych sta - ta z win - trem się
 3. tę cho - i - necz - kę? Stuk stu - ku sie - kier - ka - mi, puk pu - ku
 4. tę cho - i - necz - kę? A w tych dwo - ną - cych su - mach, wśród śmie - chu

1. i ja - rzę - bin wśród dę - bów i ja - rzę - bin przy tej leś - nej ścież - ce.
 2. ko - ty - sa - ta, zwin - trem się ko - ty - sa - ta ni - by tan - ce - recz - ka.
 3. to - por - ka - mi, puk pu - ku to - por - ka - mi ście - liś - my rów - niu - ko.
 4. i śpie - wa - nia, wśród śmie - chu i śpie - wa - nia do na - sze - go do - mu

11. W kuźni

Słowa M. Konopnickiej

Sta - ry ko - wal mio - tem wa - li buch buch buch buch buch ma - to bro - dy

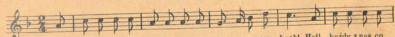
nie os - ma - li zuch zuch zuch zuch ko - wal - cry - ki ku - ją ku - ją

raź - no przy - sę - wu - ją wu - ją cho - chę i - skra zo - ga - la przy - nie to te - go nie cza - ją

12. W kopalni

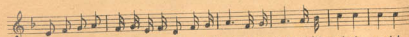
Muzyka Churhill'a

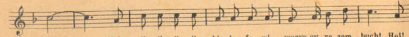
Hej! pik pik pik pik ki - lo - fa - mi wszyscy razem buch! Hej! każdy z nas co

tu pra - cu - je to nie la - da zuch. Od świt - tu tak przez ca - ty dzień nasze

mno - ty drwónaj dźni dźni dźni dźni dźni dźni brzęk płoski dźwięk wśród ko - pal - ni ca - tej

brzm! Hej! pik pik pik pik ki - lo - fa - mi wszyscy ra - zem buch! Hej!

każ - dy z nas co tu pra - cu - je to nie la - da zuch zuch! Hej!

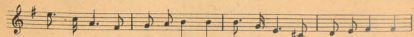
13. Tańcowały myszki *)

Muzyka Szarki
Słowa Chodaka

1. Tań - co - wa - ty myszki so - ble Je - dna ska - cze dru - ga skro - ble
2. Szu - mu szu - mu pod po - dło - gą ble - gna mysz - ki skąd tam mo - gą
3. Oj ta da - na i - dą ta - ny aż kurz wa - li z dzitur pod ścia - ry

1. tam - ta piesz - cry łap - ką tu - pie In - na se - rek chru - pie.
2. ze sto - dót - ki i zo - bór - ki zdwo - ru i ko - mór - ki.
3. krę - tu, krę - tu aż kot bu - ry hyc do my - siej dzu - ry.

1. Oj ta da - na da - na da - na oj ta da - na da - na da - na
2. Oj "
3. Oj "

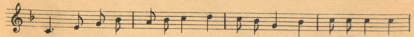

1. da - na da - na da - na da - na oj ta da - na da - na
2. da "
3. da "

14. W naszym ogródeczku

1. A w tym na - szym o - gró - decz - ku ko - pa - liś - my po - tro - szecz - ku
2. Te - raz w na - szym o - gró - decz - ku jest wszystkie - go po - tro - szecz - ku

1. ko - pa - liś - my so - ble ży - wa - wo Je - den wie - wo dru - gi w pra - wo
2. są wa - rzy - wa a kwiat - te cz - ki wno - szą w gó - rę swe głó - wecz - ki

1. A w tym na - szym o - gró - decz - ku za - sle - liś - my po - tro - szecz - ku
2. Na - zry - wa - my kwiat - ków ży - wa - wo A - daś wie - wo a Ja w pra - wo

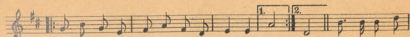

1. tro - chę marchwi i sa - łat - ki na klomb - kach śliczne kwiat - ki
2. co - dzień z mo - go o - gró - decz - ka świe - że kwia - ty ma ma - tecz - ka.

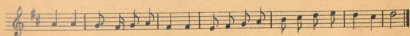
15. Na łące

1. Ros - na se - ble kwiat - ki na łą - ce na łą - ce
2. Na - zry - wa - my kwiat - ków kwia - te cz - ków kwia - te cz - ków
3. Za - nde - sie - my ma - mle te da - ry te da - ry

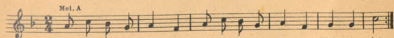

1. ma - ki - cha - bry i gwoź - dzi - ki pach - na - ce ce La la la la
2. na - zwi - ja - my na - sple - ta - my wia - necz - ków ków La " " "
3. uś - cta - ka - my u - pleć - ci - my bez ma - ry ry La " " "

1. la la la la la la la la la la la la la la la la la la
2. la "
3. la "

16. Wojtaszek

1. Le - ci le - ci mu - cha do Woj - tasz - ka u - cha Woj - tek śpi
2. Le - ci le - ci puszcz - ła do Woj - tasz - ka czu - ła Woj - tek śpi
3. Le - ci le - ci o - sa do Woj - tasz - ka no - sa Woj - tek śpi

4. Le - ci bąk tuś - ciał - ki do Woj - tasz - ka bród - ki a tuś mi.

17. Niedźwiadki

Dwa ma - łe nie - dźwiad - ki wymknę - ty się z klatki chcą wle - cąć do dzi - si - wa - wo - li

1 wy - ha - śać się do wo - li nie la - da to grat - ka dla mi - śla niedź - wiad - ka.

18. Deszcz

Muzyka T. Meyzera
Słowa R.Z.

Żywo

Cho - dzi, cho - dzi! deszcz plu - cho - ta mi - ta je - mu kał - da pro - ta:

tu za - le - je, tam za - mo - cny, na nos ku - pie bryz - ga wo - cny...

Był - by pa - dat tak bez koń - ca, a - le ujrzał pro - myk stoń - ca,

więc ze złoś - ci za - cął skoń - nie i tam u - ciekł, gdzie płopra ro - śnie.

19. Cyrk Tarabumba

Je - dzie Je - dzie Je - dzie cyrk Ta - ra - bum - ba bum cyk cyk

Je - dzie Je - dzie Je - dzie cyrk Ta - ra - bum - ba bum cyk cyk.

20. A psik!

Słowa Cz. Rakicki

Żywo

Zło - ty fig - larz przez fi - ran - ki do po - ko - ju wpadł,

ci - cho skradła się do Hanki i na nos - ku stadt, a psik!... I na nosku stadt!...

21. Marsz marynarzy

1. Ma - ry - narz na o - kre - cie stu - ży we - so - te ży - cie na
wciąż w da - lekiej jest pod - ró - ży i ca - ży świat on zna

2. Na masz cie zbroja nie go gniaz da we so - to pa trzy w dal fal
po - do - ba mi się ta - ka Jaz - da po - śród spo - nio - nych fal

1. 2. Ma - ry - narz na o - kre - cie to tyl - ko cho - pak chwata ra ra

1. 2. cho - pak co pły - wa jak mor - ska ry - ba we - so - to ru - sza wówiat wówiat.

22. Rybka

Muzyka T. Meyzera
Słowa H. Stobarnówczy

I zwrotka żywo II zwrotka powoli

1. Pły - nie ryb - ka od Kra - ko - wa, sple - szy się, sple - szy się. Chce zo - ba - czyć

2. Pły - nie ryb - ka do Kra - ko - wa, po - wo - li, po - wo - li. I roz - myś - la

w III zwrotce przyspieszyć

1. pol - skie mo - rze, cie - szy się, cie - szy się. Gdy do Gdy - ni do - pły - nę - ła

2. o po - dró - ży, do - wo - li, do - wo - li. Pod Kra - ko - wem zno - wa ryb - ka

w I zwrotce zwolnić przyspieszyć

1. dzi - wi się, dzi - wi się... I czym przedziej za - wró - ci - ła, zię - kła się, zię - kła się!...

2. sple - szy się, sple - szy się... Że do do - mu po - wró - ci - ła, cie - szy się, cie - szy się!...

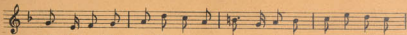
23. Nad stawem

Muzyka Nowierskiego

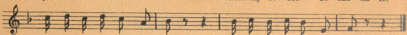
1. Bądź wie - trzy - ku poz - dro - wio - ny iśń za - wi - tał w na - sze stro - ny

2. Co się dzie - je z tym nie - cno - tą czy już wy - hrał się na bto - to

3. Pa - trzym w pru - wo pa - trzym w le - wo tu jest ka - mień a tu drze - wo

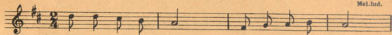
1. po-wiedz o tym strasznym pa-nie co nas ty-ku na śnia-da-nie
 2. ra-de byś-my po-śród tra-wy u-żył sko-ków i za-ba-wy
 3. pa-na boć-ka nie-ma wca-le skacz-my so-bie do-sko-na-le.

1. Ra-de ra-de ra-de reks ra-de ra-de ra-de reks.
 2. Ra-de " " " " " " " " " " "
 3. Ru-de " " " " " " " " " " "

24. Rower

Porządkowej
 Mel. lud.

1. Jeś-li jes-tes chwata. Jedź-że ze mna wświat,
 2. Nie roz-myś-laj nic. skocz na ro-wer, hyci
 3. Nie chcesz a-ni rusz?. toś ty chy-ba tchórz,

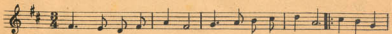

1. bo ci po-wiem bar-dzo szcze-rze, pysz-na jaz-da na ro-we-rze,
 2. po-je-dzie-my na wy-ciecz-kę przez tę dro-gę, przez tę stecz-kę,
 3. bo ci po-wiem bar-dzo szcze-rze, pysz-na jaz-da na ro-we-rze,

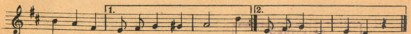

1. tu jest tu znikł już, tyl-ko za mną kurzi
 2. ta-ki pięk-ny świat. po-jedź bę-dziesz rad!
 3. a te-raz bądź zdrow. ja mknę da-lej znów!

25. Samolot

1. Przy-patrz się ma-tecz-ko, co to za ptak le-ci tu je-den,
 2. Toć to nie są pta-ki, mój sy-necz-ku zto-ty, to na-sze
 3. Wkni-dym sa-mo-lo-cte sie-dzi lot-nik mło-dy, wza-tu-je

1. tam dru-gi a za ni-mi trze-ci ^{1.} w to-ż ni-mi trze-ci
 2. ko-cha-ne, pol-skie sa-mo-lo-ty ^{2.} w pol-skie sa-mo-lo-ty
 3. wy-so-ko po-nad lą-dy, wo-dy po-nad lą-dy, wo-dy

